Poštnina plačana v gotovini Leto LVII. V Ljubljani, v torek, dne 20. avgusta 1929 Št. 187 St. 2 Din

Naročnina
Dnevna izdaja
za državo SHS
mesečno 25 Din
polletno 150 Din
celoletno 300 Din
za inozemstvo
mesečno 40 Din
nedeljska izdaja
celoletno v Jugoslaviji 120 Din, za inozemstvo 140 D

SLOVENEC

S tedensko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Cene oglasov
1 stolp. petit-vrsta mali oglasi po 1·50 in 2 D, večji oglasi nad 45 mm višine po Din 2·50, veliki po 3 in 4 Din, v uredniškem delu vrstica po 10 Din
o Pri večjem o naročilu popust
Izide ob 4 zjutraj razen ponedeljka in dneva po prazniku

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III Rokopisi se ne vračajo, nefrankirana pisma se ne sprejemajo ~ Uredništva telefon št. 2050, upravništva št. 2328

Informativen list za slovenski narod

Uprava je v Kopitarjevi ul. št. 6 ~ Čekovni račun: Ljubljana štev. 10.650 in 10.345 za inserate, Sarajevo št. 7563, Zagreb št. 39.011, Praga in Dunaj št. 24.797

Pod žezlom maršala

(Pismo iz Poljske.)

Varšava, avgusta 1929.

O drugi največji slovanski državi se mnogokrat slišijo mnenja, ki zelo podcenjujejo moč in veličino poljske republike. Zgledi iz nesrečne zgodovine teh naših severnih bratov dajejo takim kritikom obilo hvaležnega materiala, pri tem pa se poslužujejo še drugih argumentov: o neprirodni geografični strukturi, o velikem številu manjšin, o velikih socialnih razlikah med posameznimi sloji in končno tudi o notranjepolitični konstelaciji.

Glede na geografično strukturo gravitira velik del Poljske proti Baltiškemu morju, kamor pa ima še vedno pomanjkljive zveze, precejšen del pa proti Črnemu morju. Samo Karpati in na severu neprehodna močvirja tvorijo prirodne meje; napram Nemčiji in na severovzhodu pa so meje popolnoma odprte in tudi v narodnostnem oziru precej šibke.

Manjšinsko vprašanje ni tako pereče kakor ga Poljski neprijazno inozemsko časopisje predstavlja. Od trideset milijonov prebivalcev je približno 87 odstotkov Slovanov, od tega 69 odstotkov Poljakov, 14 odst. Ukrajincev in 4 odst. Belorusov. Ostalo so tujerodne manjšine, med katerimi je največ Židov (7.8 odst.) in Nemcev (3.5 odst.). Glede Ukrajincev in Belorusov je treba ugotoviti, da imajo v Poljski primeroma več svobode za kulturni in narodnostni razvoj kakor so ga imeli v Rusiji in Avstriji, dasi je brezdvoma v interesu slovanstva želeti, da bi dobili popolno narodno avtonomijo in neomejeno svobodo kulturnega razmaha. Kar se tiče nemške manjšine, se iridentistično vzgaja in podpira iz inozemstva. Številčno pa je tako malenkostna, da ne pride vpoštev.

Mnogo težji so socialni problemi. Agrarna reforma ni izpeljana oziroma se še sploh ni pričela izvajati. Nad 60 odstotkov površin je v rokah veleposestnikov, države in cerkve. Ostalo imajo v rokah mali kmetje, srednje velikih posestnikov skoraj ni. Take razlike so utemeljene v zgodovinskem razvoju poljskega naroda. Med največje socialno zlo pa je šteti številno židovsko prebivalstvo, ki je po nekaterih mestih v večini. Tako jih je v Varšavi, ki ima nekaj nad en milijon prebivalcev, štiristo tisoč, v Vilni skoraj polovica, v Krakovu istotako. Kakor povsod, imajo tudi na Poljskem Židje v rokah trgovino, industrijo in banke, po deželi seveda še gostilne. Posebno številno so naseljeni v bivših ruskih in avstrijskih pokrajinah. Borba proti njim je zelo težavna, ker so dobro organizirani ne samo gospodarsko, marveč tudi politično. Vendar se sistematično dela na tem, da se njihov upliv vsaj po deželi omeji s tem, da se naseljujejo domači obrtniki in trgovci, kmetu pa se daje cenen kredit, da bi ga rešili iz rok židovskega oderuštva.

V pogledu na notranje politične razmere je Poljska gotovo ena najbolj zanimivih držav v Evropi. Nad dvajset političnih strank se bori za prevlast. Zato ni čudno, če je bilo v tej državi največ vladnih kriz. Sedanja vlada je menda devetnajsta. Od lanskih volitev, ko je maršal Pilsudski, ki je brez dvoma jako interesanten pojav, zopet aktivno posegel v politični vrvež, so se razmere znatno spremenile. Ustanovljena je bila nova stranka tako zvana nestrankarska skupina za sodelovanje z vlado. Pri svojem prvem nastopu je ta skupina dobila nad eno tretjino poslancev. Zgubile pa so vse desničarske stranke, posebno narodni demokrati, proti katerim se je vlada najbolj borila. Istočasno pa so se znatno ojačili socialisti in levičarske kmetske stranke, ki so združene pričele voditi najostrejšo opozicijo. Vlada je izdelala svoj program, ki vsebuje samo izvršitev perečih gospodar. vprašanj, zanemarjanih od prejšnjih vlad. Ko je srečno izvedla glavni problem stabilizacije poljske valute, pa so stranke v parlamentu prišle z obtožbo proti bivšemu finančnemu ministru in z drugimi čisto obstrukcijskimi predlogi, ki so onemogočili stvarno delo. Zato je bil sejm poslan na počitnice, ki trajajo že nad pol leta in bodo še trajale.

Medtem pa vlada energično izvršuje gospodarsko konsolidacijo in more pokazati tudi na uspehe. Na drugi strani pa se sedaj vodi sistematična borba proti socialistom. Ti so imeli svoje najbolj vnete agitatorje in voditelje po raznih socialnih in delavskih ustanovah. Zato so bili kratkomalo odstavljeni ali upokojeni in odpuščeni vsi uradniki v delavskih bolniških blagajnah, zavarovalnih uradih in drugod, na njihovo mesto pa postavljeni večinoma častniki. Delavstvo je pričelo zapuščati vrste socialistične stranke. En del se je pod vodstvom desetih poslancev pridružil vladni skupini, radikalnejši elementi, nezadovoljni z neodločnim vodstvom, pa so šli h komunistom, ki legalno ne obstojajo. Obenem je vlada za velike župane (vojvode), srezke poglavarje in župane postavila častnike. S tem je vstvarjeno čudno stanje: na eni strani je parlament — v veliki večini proti vladi, pa vendar še vedno z vsemi pravicami in atributi demokratičnega zastopstva — na počitnicah; na drugi strani energična vlada in do podrobnosti izpeljan sistem notranje uprave, ki nima s parlamentarizmom prav nobene skupnosti, s katerim pa je večina poljskega ljudstva — kakor se vsaj na zunaj zdi — zadovoljna.

Trenutno vlada med obema skupinama premirje. Stranke zborujejo in zbirajo svoje moči ter se pripravljajo na jesensko zasedanje sejma. Vlada — oziroma maršal Pilsudski, ki stvarno vodi vse njeno delovanje — pa dela, izdaja uredbe in vodi državno krmilo naprej.

Prijatelji vlade zatrjujejo, da se je poizkus maršala Pilsudskega popolnoma posrečil. Že v tej kratki dobi so vidni gotovi uspehi. Valuta je ustaljena, izvoz se stalno dviga, tudi na drugih poljih se ustvarjajo pozitivne vrednote. Poznanjska razstava, ki je jasen dokaz bogastva, marljivosti in veličine republike, bi se v prejšnjih časih ne bila posrečila. Zgrajeno je mnogo novih železniških prog in cest, ki so čisto gospodarske vrednosti, gradi se velikansko pristanišče Gdinja ob baltiškem morju in je že deloma tudi sposobno za izvažanje in uvažanje. Uprava se vidno zboljšuje in s tem raste zadovoljstvo med ljudstvom, tudi med manjšinami. Vsepovsod se opaža večja radost in večja marljivost do dela za napredek države. Kar je bilo zamujenega v petih letih — kajti Poljska se je še štiri leta po svetovni vojni morala boriti za svoje ozemlje in za učvrstitev meja, dočim so druge države že vživale sadove miru, — vse to je bilo potrebno z največjimi napori popravljati in zboljševati, da je mogel poljski narod ob desetletnici vstajenja svoje narodne države pokazati svetu svojo neizčrpno življenjsko silo. Narod s tako življenjsko silo, s tako ljubeznijo do države ima veliko bodočnost.

Predsednik vlade Živković in dr. Korošec v Belgradu

Belgrad, 19. avg. Predsednik vlade in minister notranjih del general Peter Živkovič ter minister za šume in rudnike dr. Anton Korošec sta se na potu iz Topuskega v Slunj ustavila v Cetinjgradu ter tamkaj imela sestanek z županijskim šolskim upraviteljem ter prebivalci o tamošnjih razmerah. V Topuskem je predsednik vlade obiskal ministra javnih del ing. Savkoviča, ki se tamkaj zdravi. Razgovarjal se je tudi z upraviteljem zdravilišča in s kopališkimi zdravniki, ki so gg. ministroma obrazložili veliko potrebo postavitve stavb, ki bi služile za zdravljenje kmečkega prebivalstva. V Glini sta gg. ministra obiskala sresko poglavarstvo ter nato odpotovala v Petrinjo. V Sisek sta prispela ob 20. Tu ju je sprejel tamošnji industrijec Pero Teslič ter jima razkazal najdišča plina in nafte. Ob 11. 57 sta oba gg. ministra stopila na brzovlak ter prispela 19. t. m. ob 6.40 v Belgrad.

Belgrad, 19. avg. Na svojem inspekcijskem potovanju po Hrvatskem sta se predsednik vlade general Peter Živkovič in minister za šume in rude dr. Anton Korošec ustavila na Plitvičkih Jezerih ter tamkaj sprejela župana in nadgozdarja. V razgovoru glede pospeševanja in olepševanja Plitvičkih Jezer je bilo sklenjeno, da prispe v kratkem na Plitvička Jezera posebna komisija, ki bo določila zemljišča za zgradbo sezonskih hotelov in ki si bo ogledala že tekoča dela na gradnji avtomobilske ceste, za katero so potrebni krediti že odobreni.

Veličastna katoliška manifestacija na Hrvatskem

Zagreb, 19. avg. (Tel. »Slov.«) Včerajšnji katoliški dan v Ivanič gradu je bil lepa manifestacija hrvatskega katoliškega ljudstva. Tamošnji Orli so pri tej priliki blagoslovili svojo novo zastavo. Na čelu zagrebških udeležencev, ki jih je bilo okoli 500, sta bila zagrebški nadškof dr. Bauer in predsednik katoliške akcije dr. Markulin. Dr. Bauerja so pozdravili na postaji predstavniki katoliških organizacij in civilnih oblasti. Zagrebški nadškof je opravil tiho sv. mašo in je po maši blagoslovil orlovsko zastavo in vodil veliko procesijo. Na slavnostnem zborovanju po cerkvenem opravilu je govoril najprej nadškof, za njim podpredsednik katoliške akcije in univerzitetni profesor dr. Bakšić, ki je v svojem govoru podčrtal ozko zvezo med hrvaškim kulturnim življenjem in katoliško cerkvijo. Po njegovem govoru so zborovalci sprejeli resolucijo, v kateri se lepo izraža udanost hrvaškega ljudstva katoliški cerkvi. Župan je po zborovanju povabil nadškofa v občinsko hišo, kjer mu je izročil diplomo častnega meščanstva. Pri tej priliki je dr. Bauer sprejel deputacije iz raznih hrvaških krajev, ki so nadškofu čestitali in mu prinesli darove raznih katoliških organizacij. Vršil se je tudi slavnostni banket, ob 5 popoldne pa orlovska telovadba, ki jo je počastil s svojim obiskom sam nadškof dr. Bauer, ki je na to pregledal še razstavo narodnih veziv in katoliškega tiska.

Za ohranitev privatnih šol

Belgrad, 19. avg. (Tel. Slov.«) Danes se je vršila seja vrhovn. zakonodajnega sveta in se je popoldne razpravljalo o posameznih členih srednješolskega zakona. Vaš dopisnik je imel priliko razgovarjati se z nekim članom sveta, belgrajskim univerzitetnim profesorjem, ki mu je na vprašanje, kakšno stališče zavzema zlasti belgrajska javnost k privatnim šolam, odgovoril sledeče: Treba je imeti pred očmi, da je na vsak način potrebno, da bi se privatne šole obdržale ter da bi se v novem srednješolskem zakonu za to napravila posebna klavzula. Ministrstvo ima na razpolago poročila prosvetnih nadzornikov za dobo desetih let, ki so podali svoje mnenje ob priliki, ko so uradno nadzorovali privatne gimnazije. Objektivno se mora priznati, da so dale te do sedaj tudi po uradnih poročilih najboljše rezultate. Treba je nadalje vpoštevati tudi dejstvo, da so mnogi zelo priznani narodni delavci končali svoje študije na teh šolah. Istotako se ne sme prezreti, da so te zasebne šole vršile tekom svojega obstanka veliko narodno vzgojno delo ter jim je v tem smislu izreči polno priznanje. Zato stoji tudi naša javnost, vsaj v kolikor zadevo pozna, na stališču, da zasebnih gimnazij ni treba ukiniti, temveč jim pustiti svobodnega razmaha.

O komercializaciji naših železnic

Belgrad, 19. avg. (Tel. »Slov.«) Že skoro deset let se vleče vprašanje, kako naj bi naše železnice prišle do aktivnega položaja. Na dnevnem redu je bilo mnogo predlogov. V zadnjem času se je polagalo posebno važnost na to, da bi se z ureditvijo železniške službe kot take prišlo pri železnici do boljšega gmotnega položaja. Na drugi strani se je mnogo govorilo o tem, da bi se z nabavo izdatnega novega voznega parka pomagalo našemu gospodarstvu in bi tako tudi železnice mnogo pridobile na dohodkih. Zopet drugi so mnenja, da ne leži krivda v pomanjkanju voznega parka, ampak v tem, ker je ta slab. Zato bi bilo najprej treba vozila temeljito popraviti. Poleg tega sta bila že dvakrat na dnevnem redu predloga za komercijalizacijo železnic. Ministrstvo je bilo že dvakrat na tem, da pristopi k učinkoviti izvršitvi tega vprašanja, a vendar do izvršitve ni prišlo.

Sedaj je ministrstvo odredilo ponovno, da se mu predloži ves dosedanji materijal glede komercijalizacije železnic s konkretnimi predlogi ter se pričakuje, da se bo na jesen razvila o tem vprašanju zopet živahna debata.

Zahvala kraljevske rodbine

Belgrad, 19. avg. (Tel. »Slov.«) Nj. Vel. kralj in kraljica sta sprejela o priliki krsta kraljeviča Andreja, ki se je vršil 15. avgusta, iz naše države in inozemstva mnogo čestitk, v katerih izraža narod ljubezen in radost ter tople želje za dolgo življenje in srečo vzvišenih roditeljev novokrščenega kraljeviča in kraljevega doma.

Dvorska pisarna je na te čestitke izdala sledečo zahvalo: »**Po najvišjem nalogu ima dvorska pisarna Nj. Vel. kralja čast, izjaviti zahvalo za poslane čestitke poedincem in ustanovam. Št. 7413 iz pisarne Nj. Vel. kralja v Belgradu 17. avgusta 1929.**«

Sodniška imenovanja

Belgrad, 19. avg. (Tel. »Slov.«) Podpisan je ukaz, s katerim se imenujejo člani **apelacijskega sodišča v Ljubljani,** in sicer sodniki **okrožnega sodišča Janša Josip, Lajovic Anton in dr. Konda Jakob.**

Istotako je podpisan ukaz, s katerim se razrešuje članstva pri sodišču za zaščito države sodnik **dr. Edvard Pajnič** ter se na njegovo mesto imenuje **dr. Gradnik Alojz.**

Kongres knjigarnarjev

Belgrad, 19. avg. (Tel. »Slov.«) Danes se je vršila v prostorih trgovske zbornice v Belgradu izredna skupščina knjigarnarjev iz vse države. Prisostvovalo je okoli 20 književnih podjetij. **Ljubljana med njimi ni bila zastopana.** Knjigarnarji so zahtevali v svojih razgovorih in poročilih, da profesorji, učitelji, trafikanti in ostali ne smejo prodajati knjig. Dolgo časa so razpravljali tudi o vzroku krize na našem književnem trgu ter o tem, ali naj se priporoča monopolizacija učnih knjig ali ne. O tej zadnji stvari so bila mnenja odločno deljena ter ni bilo mogoče doseči sporazuma. Razpravljali so tudi o spremembi pravil, a se o tej stvari niso mogli sporazumeti ter so sklenili, naj se skliče poseben občni zbor, ki bo odločil o vprašanju novih pravil in enotne organizacije vseh jugoslovanskih književnih podjetij. Dosedanja uprava zveze knjigarnarjev je dobila absolutorij.

Lov na tihotapca s saharinom

Zagreb, 19. avg. (Tel. »Slov.«) Včeraj popoldne je zagrebška policija zvedela, da se nahaja v Zagrebu neki tihotapec saharina, ki je nameraval odpotovati z brzim vlakom v Belgrad. Detektivi so se spravili na delo, da zalotijo tihotapca, toda na brzovlaku niso mogli najti niti tihotapca niti saharina. Tik pred odhodom vlaka pa je prinesel neki postrešček kovčeg, ki je ličil na onega, katerega popis je imela policija v rokah. Detektivi so takoj odprli kovčeg in našli v njem 6 kg saharina. Tihotapca samega pa ni bilo od nikoder, ker je pravočasno zvedel za nevarnost in prepustil kovčeg saharina njegovi usodi.

Belgrajske vesti

19. avgusta.

Minister prometa inž. Radivojević je nocoj ob 6.50 odpotoval na Bled.

Vzgojiti med učiteljstvom zadružne delavce je namen tečaja, ki se vrši v Splitu. To je že peti tovrstni tečaj, pred katerim so se drugi vršili v Čačku, Valjevu, Kraljevu itd.

Dve žrtvi je tekom včerajšnjega dne zahtevala pri kopanju v Belgradu Sava, oziroma Donava.

Belgrad, 19. avg. (Tel. »Slov.«) Nj. Vel. kralj je na predlog namestnika ministra trgovine in industrije podpisal ukaz, s katerim se postavlja za vršilca dolžnosti ravnatelja in za profesorja v 6. skupini I. kategorije na drž. srednji tehnični šoli v Novem Sadu Rudolf Štok, profesor v isti skupini in kategoriji na srednji tehnični šoli v Ljubljani, s pravico do povračila potnih in selitvenih stroškov.

Maks Kovač, učitelj na trgovski šoli v Ljubljani, je premeščen na trgovsko akademijo v Mariboru. **Stejkal Ivo** je imenovan za profesorja na srednji tehnični šoli v Ljubljani.

Na srednji tehnični šoli v Ljubljani je pomaknjen prof. **Ivan Pejhala** v 4-1, prof. dr. **Valentin Rožič** pa v 5-1.

V trgovinski ministrstvo, odsek za tujski promet, prihaja mnogo uglednih inozemskih časnikarjev, ki se žele podrobno informirati o našem tujskem prometu. Tudi Angleži so bili v ministrstvu in so želeli spoznati pogoje za izkoriščanje naših lovišč in ribolova

Domača slika iz tujine

Veleč. g. dr. Alojzij Kuhar, izseljeniški komisar v Parizu, je organiziral vzorno izseljeniško organizacijo po vsej Franciji in Belgiji za naše izseljence in jo z vso ljubeznijo in požrtvovalnostjo vodi, utrjuje in razširja. Podajamo v naslednjem razgovor našega dopisnika z njim.

V severozahodnem delu Pariza leži 17. okraj z drevoredom Villiers. Sila prometna ulica, da človek komaj z vso previdnostjo more sredi drvečih avtomobilov preko ceste. Tu je večnadstropna hiša, ki nosi grb naše države z napisom »Légation du Royaume des Serbes, Croates et Slovènes« (Poslaništvo SHS). Vedel sem, da je tam izseljeniški komisar Slovenec, spominjal sem se ga dobro še s svojih študentovskih let, ko je še kot mlad duhovnik silno imponiral s svojim finim, prisrčnim nastopom in odkritim miljejem, vendar mi je bilo tesno, ko sem ga šel po več letih zopet obiskat. Vsakdo pozna gotovo dobro ta občutek, ki ga ima človek, ko ne ve, kaj mu bo srečanje prineslo s kako imenitno osebo. In da je izseljeniški komisar ena najbolj važnih oseb sploh v poslaništvu, se je lahko prepričal ne samo vsak izseljenec, ampak sploh vsakdo, ki je imel količkaj s poslaništvom posla. Da pa imajo take osebnosti obilo posla in da so vedno polno zasedene z obiski in zasipane s pisarniškim delom, bodi povedano samo v dopolnilo občutkom in pomislekom, ki so me navdajali, ko sem vstopil v poslaništvo.

»Il est occupé« (zaseden je, to je stranka je pri njem), mi pojasnjuje sluga. »Fant, si ga že polomil,« si mislim. »Kje bo imel on čas za takele domače podrobnosti in malenkosti, katršne ti prinašaš!«

Pa sem se temeljito zmotil. Ko pride čez nekaj časa g. komisar ven v čakalnico — spremlja namreč svojega obiskovalca — se mi prav prisrčno nasmehne. Kakor da je človek doma, se mu zdi, kljub vsemu pariškemu šundru, ko vidi ljubega domačega človeka pred sabo.

Brez vseh formalnosti — pomislite, v Parizu! — me prime pod roko in pelje skozi dvoje uradnih prostorov; — mimogrede sem opazil na vsakih vratih, skozi katere sva šla, napis: »Entrée interdite!« (Vstop prepovedan.) Med potoma me kar obsuje z domačo govorico. Kako blago dé to človeku, ki sliši vedno samo tuje zvoke!

»Tako, zdaj pa prideva v naš oddelek,« pravi. Vstopim in ostrmim. Predstavljajte si srednjo šolsko sobo, ob vseh stenah do vrha zabasano z omarami, arhivi, regsitraturami, po sredi pisalne mize, pet ali šest pisalnih strojev, nekaj uradnikov in uradnic, ki pišejo, tipkajo, iščejo akte, kolnejo — od zunaj pa hrup ulice — šunder, da bi človek ušel. Sredi med njimi pa mirno kraljuje s svojim prijaznim smehljajem g. komisar, nikoli nervozen, vedno miren, uslužen, smehljajoč se, vedno pazljiv, natančen, prisrčen.

V kot, za pisalno mizo polno aktov, pošte, knjig, štampiljk me pelje: »Sedite, prosim!«

Nasloni se na mizo in brez obotavljanja jame na mojo prošnjo razlagati svoje križe in težave, ki jih ima v svojem poslu.

»Tu si oglejte zemljevide, tu statistike, tu materielno stanje, tu duhovno oskrbo naših izseljencev. Toda to vse so le mrtve črke. Kaj bi Vam pravil o vseh podrobnostih: o 30 naših delavskih društvih, ki so ustanovljena po celi Franciji, o petih slovenskih župnijah, o vsem podrobnem delu, ki je nujno in vendar tako drobno, da se ga niti ne opazi. Človek je vedno v sredi najbolj težkih socialnih problemov,« se mi nasmehne.

»Glavno seve je pri vseh izseljencih in menda pri vsakem človeku — kruh. Toda ravno v tem oziru so največje težave: delavec pride s podpisanim kontraktom že iz domovine; kontrakt je podpisal, ne da bi poznal razmere tu, dostikrat ne da bi sploh točno vedel za vsebino in važnost kontrakta, ki ga priklene za celo leto na eno, določeno podjetje in v kontraktu določeno plačo, ki je navadno tako nizka, da komaj živi od nje. Vse je seve odvisno od podjetja, ki ga je sprejelo. So pa splošni zakoni, ki veljajo za vse enako in ti so: da mora delavec, ki svojevoljno zapusti delo, tekom osmih dni zapustiti Francijo, da takega ne sme sprejeti nobeno drugo podjetje pod strogimi kaznimi itd.«

»Pa jih mnogo pobegne?«

»Sorazmerno silno veliko. Včasih odidejo celi kontingenti. To je znak skrajno obupnim razmeram v dotičnem kraju. Ti so največji reveži, toda mi jim ne moremo uradno prav nič pomagati. Poskušamo sicer vedno znova, toda vedno isti odgovor: Prelomil je kontrakt — zakon hoče tako.«

»Pa kako je to mogoče? Ali ni nikogar, ki bi kontroliral prej kontrakte, preden jih delavci sprejmejo?«

Pri tem vprašanju postane sicer dobrovoljni g. komisar silno resen, skoro mračen, ko odgovarja: »Preveč ste vprašali. Izseljeniške družbe, ki posredujejo med ponudniki in delojemalci, so našim izseljencem v pogubo. Ne samo, da jih na potovanju izrabijo, tudi kontrakta kot takega ne kontrolirajo.« — »Kontrola z naše strani?« — »Nujno potrebna je. Kajti **izseljeniško vprašanje postaja danes za celo državo eno najvažnejših.** Tu bomo morali z državne strani gotovo poseči odločilno vmes. Saj gre za žive, naše ljudi, za našo kri gre tu!«

»Kaj mislite o naborih na naših borzah dela? In kaj sploh o položaju doma?«

»Kakor posnemam iz časopisov, smatrajo borze dela Francijo in Belgijo za oni kraj, ki jim odvzema brezposelne. Tudi iz pripovedovanja semkaj poslanih delavcev sklepam, da slikajo tamkaj Francijo kot nekako obljubljeno deželo. Ponovno sem že opozarjal na to usodno metodo, ponovno povedal, da naša država ne sme in ne more zgubljati toliko dragocenih človeških moči v tujini, da se morajo, nujno morajo najti izhodi, viri zaslužka **doma, naša zemlja, ki je tako bogata, ga mora dati** — vse zaman. Vse se je doslej preslišalo. In danes znova ponavljam na vse glas: **Ne pospešujte izseljevanja!** Ne samo, da je to dragocena izguba za narod, tudi posameznik se tu navadno slabše godi nego doma. Samo en slučaj: Mož je podpisal kontrakt doma, dasi je imel zaslužek 8 Din na uro. Pa ga je premotil ali agent ali kak prijatelj, Bog ve kdo, in podpiše kontrakt in pride sem, da služi zdaj 2.5 fr. na uro (okoli 5 Din)! Mož ima ženo, otroke doma — in še sam komaj živi. Pa to ni osamljen slučaj!«

»Kot kaki delavci so zaposleni naši izseljenci?«

»V vseh mogočih strokah in podjetjih jih najdete. Toda tudi v tem oziru se godi navadno našim ljudem slabo: vajeni dela na polju **umirajo potem po rudnikih, plavžih, tovarnah v zatohlem zraku,** stanujoč dostikrat v slabih barakah. Le redki so oni, ki so zadovoljni s svojo zaposlitvijo in s svojim zaslužkom. Včasih sicer lahko pomagamo in to storimo radi, kljub vsem neizmernim sitnostim in potem, ki so zvezane s tem. Toda posreči se nam to le v izrednih slučajih, kajti Francoz je praktičen, suh računar, ki fino pove svojo odločno, odklonilno besedo.«

Zopet javljen obisk: 13 delavcev ga čaka. Ne morejo več dalje vzdržati v podjetju, odšli so. Brez vseh sredstev čakajo na pomoč...

»Tako je vsak dan,« se nasmehne g. komisar, »vsak dan jih pride nekaj, nekateri pa niti toliko nimajo, da bi prišli, ampak nas komaj obveste. Tu, tu je rešitev socialnega vprašanja vsak dan znova potrebna in pred nami!«

Odhiti ven: kot očka med otroci stoji med delavci in jim lepo po domače govori in razlaga...

»Tako je vsak dan!« — —

Ko odhajam, mi v slovo še prijazno pokima g. komisar in reče: »Pa še prihodnjič več in morda kako razveseljivo vest! Le pridite še!«

Pa se nagne eden izmed delavcev k meni in me ves presenečen gleda: »Slovenec?! Veste kaj, to morate doma povedati, da bi polovica izmed nas že poginila tu, da ni tega gospoda!«

Šel sem spet med drveče avtomobile, v hrup ulice — s prijetno zavestjo, da je vsaj eden naših ljudi sredi tega vrvenja, ki je naš, domač, slovenski [illegible] toplim, čutečim srcem.

Odmev krvavih dogodkov

Stavke kovinarjev — Hujskanje komunistov

Dunaj, 19. avg. (Tel. »Slov.«) Krvavi dogodki v St. Lorenzenu na Gornj. Štajerskem so izvali največje vznemirjenje in soglasni apel vseh krogov, naj bi država vendar enkrat napravila konec dosedanjemu stanju neprestanih izzivanj iz desne in leve strani v Avstriji. Na Dunaju bivajoči člani Streeruwitzeve vlade so se danes posvetovali o odredbah, ki so potrebne, da se prepreči in onemogoči ponovitev takih krvavih dogodkov. Preiskava o dogodkih še ni končana. Navedbe socialnih demokratov in Heimwehrovcev si čisto nasprotujejo. »Neue Freie Presse« piše, **da so dogodki zahtevali dosedaj 3 mrtvece, dočim pa znaša število ranjencev več kot 200. Težko ranjenih je do 60, od katerih so 4 v največji življenjski nevarnosti.** Vsekakor je ugotovljeno, da so socialni demokrati svojo proslavo desetletnice obstoja republikanskega Schutzbunda prijavili najprej, dočim so Heimwehrovci očividno iz taktičnih razlogov najprej odpovedali sočasno manifestacijo v St. Lorenzenu, potem pa skrivaj zasedli zborovališče socialnih demokratov in jih s tem prisilill, da so zborovali pod milim nebom. To zborovanje pod milim nebom pa seveda ni bilo prijavljeno oblastem in je zato okrajno glavarstvo zahtevalo, da se razide. Ko je neki orožnik hotel to odredbo okrajnega glavarstva izvršiti, so pa že odjeknili prvi streli in bitka se je začela.

V vseh štajerskih industrijskih krajih vlada silno razburjenje. V Gradcu so že včeraj zvečer, ko so prišle prve vesti o dogodkih v St. Lorenzenu, nastali na raznih krajih pretepi med socialnimi demokrati in Heimwehrovci. Pri tem je bilo več oseb lahko ranjenih. Policiji se je posrečilo, da je povsod hitro napravila mir. V industrijskeh mestih Knittelfeldu in Judenburgu sta obe stranki neprestano pripravljeni na alarm, vendar pa močni orožniški oddelki stražijo oba tabora, tako da še ni prišlo do nemirov. Tudi na Dunaju je vest povzročila silno razburjenje. Dasi so socialnodemokratske organizacije razdeljevale zjutraj delavcem, ko so prihajali na delo, letake z opominom, naj ostanejo hladni in previdni, so vendar delavci **v raznih velikih kovinskih obratih opustili delo.** Delavskim zaupnikom se je končno posrečilo, da se je razburjenje nekoliko poleglo, ker so naglašali, da se bo danes popoldne sestalo vodstvo socialnodemokratske stranke, ki bo sklepalo o sklicanju velikega shoda zaupnikov, ki naj zvečer določijo nadaljnje postopanje. Komunisti poskušajo izrabiti položaj zase. Za jutri so sklicali na Dunaj in v štajerske industrijske kraje osem shodov, ki se pa ne bodo smeli vršiti, ker določa zakon, da se morajo taki shodi prijaviti tri dni prej. Razen tega so hujskali z letaki k stavki. Letaki so bili zaplenjeni. Z ozirom na majhno število njihovih pristašev se ni bati, da bi komunisti s svojim hujskanjem dosegli kak uspeh.

Med mrtveci na strani Heimwehrovcev se nahaja tudi ing. Pichler od Alpinske montanske družbe. Po dosedanjih poizvedovanjih se je dognalo, d aje bilo oddanih skupaj 180 ostrih strelov. Prvi mrtvec je bil na strani socialnih demokratov. Govorilo se je, da so z obeh strani postavili v boj tudi strojne puške, vendar je neresnično, **da bi se bila nahajala strojna puška tudi v cerkvenem stolpu v St. Lorenzenu.** Dosedanja preiskava je dognala, da so bile vesti pretirane, da sploh niso streljali s strojnimi puškami, niti ne z Manlicherjevimi puškami. Velika večina ranjencev je dobila rane sploh samo od samekresov. **Iz števila ranjencev v obeh taborih se tudi lahko sklepa, da so bili socialni demokrati bolje oboroženi.** Smatrati je, da se bodo radi tega dogodka hitro končale avstrijske parlamentarne počitnice. Socialni demokrati se bodo na današnjem shodu zaupnikov omejili na to, da se predloži vladi zelo ostra resolucija proti Heimwehru. V »Arbeiter Zeitung« izjavljajo danes socialni demokrati, da je delavcem v St. Lorenzenu potisnil v roke orožje silobran in da smatrajo silobran za svojo sveto pravico. — Krščanskosocialna »Reichspost« se sklicuje na hujskanje s strani socialne demokracije proti Heimwehru in izjavlja, da je naloga vseh voditeljev ta, da najprej preprečijo, da bi se vlivalo novo olje v ogenj.

Dunaj, 19. avg. (Tel. »Slov.«) Iz St. Lorenzena se poroča, da je današnji dan potekel mirno. V bolnišnicah sosednjih mest, tako v Brucku, se nahaja še okoli 70 resno ranjenih ljudi. Pri 10 še ni gotovo, ali bodo ostali pri življenju, vendar ni resnično, da bi že umrla dva Heimwehrovca. Vlada je v industrijskih krajih zbrala močne orožniške čete. Uradni komunike, ki ga bo nocoj izdala Streeruwitzeva vlada, ugotavlja, da je prva formalna krivda na dogodkih na strani Heimwehra, ki je v prvih jutr. urah zasedla zborovališče Schutzbunda v Sv. Lorenzenu, očividno z namenom, da onemogoči jubilejno proslavo krajevne skupine Schutzbunda. Tudi je ugotovljeno, da so oddelki Heimwehra korakali na cerkveni trg, kjer je potem Schutzbund poskušal imeti svoje zborovanje in da so motili socialnodemokratskega govornika s psovanjem. V ostalem skuša komunike zmanjšati pomen boja ter se zanika, da bi bili na eni ali drugi strani streljali s strojnimi puškami. Skoro vse rane so bile prizadejane z revolverji. Komunike pa priznava, da sta obe stranki streljali. Vlada bo sicer izdala stroge odredbe, ne bo pa prepovedala shodov.

Dunaj, 19. avg. (Tel. »Slov.«) Vodstvo socialnodemokratske stranke je nocoj sklicalo na shod zaupnike, da zavzamejo stališče glede včerajšnjih dogodkov. Shod je trajal nad štiri ure. Sklepi s tega shoda so kljub temu, da stranka najodločneje vztraja pri svojem stališču, zelo mirni ter se pristašem prepovedujejo za prihodnje dni vsakršni spopadi in stavke.

Vlada je izdala svoj napovedani komunike, v katerem najprej opisuje dogodke in potem navaja odredbe, ki jih določa, da se preprečijo v bodoče slični dogodki. Končno navaja komunike, da je bila pri spopadu ubita 1 oseba, da so bile 4 osebe smrtnonevarno ranjene, od vsake stranke po 2, da je bilo 30 težko ranjenih, od teh 28 na strani Heimwehrovcev, in 22 lahko ranjenih, od teh na strani Heimwehrovcev 20.

Dunajski župan Seitz je svoj dopust v Švici prekinil in se vrnil na Dunaj.

Zamotan položaj v Haagu

Nezaupljivost med posameznimi državami — Japonci posredujejo

Haag, 19. avg. (Tel. »Slov.«) Včeraj so delegacije posameznih držav, ki sodelujejo v mednarodni konferenci, počivale. Vršil se je samo en sestanek, na katerem so sodelovali strokovnjaki, da sestavijo številke radi poučitve finančnega efekta najnovejšega predloga medzavezniških držav skupno z angleškimi strokovnjaki. Šefi posameznih delegacij so napravili izlete v haaško okolico. Briand je odšel v Nartvik, kjer je prenočil.

Haag, 19. avg. (Tel. »Slov.«) Danes sta se sestala k razgovoru Briand in dr. Stresemann. Uradno se o predmetu razgovorov ne javlja ničesar. Čuje se pa, da Briand še ni imenoval roka za začetek izpraznjevanja Porenja, ki bi bil za Nemčijo sprejemljiv. Zato bo najbrže ostala brezuspešna tudi konferenca štirih držav, ki zborujejo ob tem času, ker je za Nemčijo sedaj najvažnejše vprašanje izpraznitve in bi Nemci brez zadovoljive rešitve tega vprašanja tudi na finančnem polju ne mogli dati nobenih koncesij. Nasprotno pa bi bil Briand veliko manj omejen v svobodi svojega gibanja nasproti francoskim vojaškim krogom, če ne bi bilo pri njem ravno nasprotno, kakor pri Nemčiji, finančno vprašanje predpogoj za politične koncesije. Na današnjem dopoldanskem sestanku ekspertov, na katerem se ima določiti številčna višina koncesij, ki jih hočejo dati štiri države Snowdenu, so delali zelo pridno. Upajo, da bodo do nocojšnjega večera, najpozneje pa do jutri dopoldne, prišli do pozitivnega rezultata. Vendar pa Francozi še vedno ne zaupajo Angliji, da je njen odpor naperjen vendarle proti Youngovemu načrtu, ali vsaj proti njegovim najvažnejšim določbam. Zato se Francozi trudijo, da bi dobili od Angležev zagotovilo, da bodo sploh sprejeli Yungov načrt. Če bodo dobili tako zagotovilo, bi se čisto gotovo s strani Brianda nadaljevala politična pogajanja v hitrejšem tempu. Spričo take zamotanosti finančnih in političnih razlogov je postalo prav posebno pomembno prizadevanje Japoncev, ki posredujejo med Francijo in Anglijo. Adacci smatra, da je kot zastopnik finančno najmanj prizadete države za tako posredovanje najbolj sposoben. Sedanji položaj ni posebno pesimističen, samo treba je časa za premaganje težkoč. Največja nevarnost za sedanjo konferenco je ženevsko zasedanje Društva narodov, posebno, če bi povzročilo prekinjenje tukajšnjih pogajanj.

Dunajska vremenska napoved. Spremenljivo. Precej oblačno. Zmerno toplo.

„Zeppelin" v Tokiu

Tokio, 19. avg. (Tel. »Slov.«) Zrakoplov »Zeppelin« je ob 9 srednjeevropskega časa dospel nad Tokio in krožil nad mestom več ur. Kljub pozni ponočni uri je bilo vse mesto na nogah in prebivalci so z nepopisnim navdušenjem pozdravljali redkega gosta. Ob 11 je zrakoplov gladko pristal ter so ga ob 11.35 spravili v hangar na letališču Kasimagaura. Zrakoplov je preletel zračno linijo Friedrichshafen—Tokio, ki znaša 10.400 km, z raznimi ovinki v dolgosti skoro 12.000 km, približno v sto urah in s tem premagal svoj lastni dosedanji oficielni mednarodni rekord glede trajanja in daljave.

Senzacija 16. kola

Praga, 19. avg. (Tel. »Slov.«) Današnje 16. kolo šahovskega turnirja v Karlovih varih je imelo sledeči uspeh: **Senzacija dneva je bil prvi poraz Capablance v tem turnirju proti Sämischu. Capablanca je že pri otvoritvi igre zgubil figuro in si potem obupno prizadeval, da obdrži partijo.** Vendar pa je Sämisch zmagal po 62. potezi. Remis so bile partije Spielmann—Becker, Tartakower—Yates in Marshall—Mattison. Niemcovič je premagal Gilga, **dr. Vidmar pa Euwea.** Rubinstein—Bogoljubov remis. Colle je premagal Treybala, Canal Thomasa, Maroczy pa gdčno Menšikovo v briljantni igri. Partija Maroszy—Menšikova bo prišla v poštev pri prvih nagradah za lepoto igre.

Stanje po 16. kolu: Spielmann 11 in pol. Capablanca, Niemcovič 11, dr. Vidmar 10 in pol (1), Rubinstein 9 (1), Bogoljubov, Euwe Grünfeld 9.

Rezultati tekem v Varšavi

Varšava, *19. avgusta.* Agencija Pat poroča, da se bodo vršile prihodnje tekme za evropsko veslaško prvenstvo v Ljegu v Belgiji l. 1930.

Varšava, 19. avgusta. Včeraj so se v Bidgostiju nadaljevale veslaške tekme *za evropsko prvenstvo.* Tekmam je prisostvovalo 30 tisoč gledalcev. Proga je znašala 1.700 m. Doseženi so bili naslednji rezultati:

1. Nagrada Francije: četverec s krmarjem: 1. Italija, 6 min. 15 tri petine sek., 2. Švica, 6 min. 22 ena petina sek., 3. Češkoslovaška, 6 min. 22 4 petine sek., 4. Belgija, 5. Francija.

2. Nagrada Holandije: dvojka brez krmarja: 1. Italija, 6 min. 41 ena petina sek., 2. Poljska, 6 min 46 4 petine sek., 3. Belgija, 7 min. 6 2 petini sekunde.

3. Nagrada Belgije: skif: 1. Holandija-Günter 6 min. 42 4 petine sek., 2. Češkoslovaška-Striba 6 min. 37 1 petina sek., 3. Belgija-Maus, 4. Poljska-Glukovski.

4. Nagrada Jadrana: dvojke s krmarji: 1. Italija, 7 min 4 petine sek., 2. Francija, 7 min. 7 sek., 3. Poljska, 7 min. 18 sek., 4. Belgija, 7 min. 23 1 petina sek., 5. Španija.

5. Nagrada Katalonije: Klasična tekma četvercev brez krmarjev: 1. Italija, 5 min. 56 4 petine sek., 2. Holandija, 6 min. 4 1 petina sek., 3. Poljska, 6 min. 12 3 petine sek., 4. Belgija, 5. Češkoslovaška.

6. Nagrada Švice: Dvojke s krmarji: 1. Švica, 6. min. 11 4 petine sek., 2. Italija, 6 min. 16 2 petini sek., 3. Belgija, 6 min. 19 2 petini sek., 4. Francija, 6 min., 28 1 petina sek., 5. Poljska. 6 min. 37 2 petini sek.

7. Nagrada Italije: Osmerci: proga 1500 m: 1. Italija, 5 min. 54 4 petine sek., **2. Jugoslavija, 6 min. 1 petina sek.,** 3. Danska, 6 min. 3 2 petini sek., 4. Češkoslovaška, 6 min. 15 sek. Do 1000 metrov so čolni Italije, Poljske in Jugoslavije dirkali na isti višini. Nato pa je italijansko moštvo napelo vse sile in zmagalo s poldrugo dolžino pred Jugoslavijo. Končni plasma je naslednji: 1. Italija 5 prvih in 1 drugo mesto (17 točk), 2. Švica 1 prvo in 1 drugo mesto (5 točk), 3. Poljska 1 drugo in 1 tretje mesto (3 točke), 4. Jugoslavija 1 drugo mesto (2 točki), 5. Danska 1 drugo mesto (2 točki).

Varšava, 19. avgusta. Včeraj so se nadaljevala plavalna tekmovanja med Jugoslavijo, Češkoslovaško in Poljsko. Doseženi so bili ti-le rezultati:

1500 m gospodje: 1. Pazovski (Češkoslovaška) 23 min. 2 petini sek.; 2. Kot (Poljska) 23 min. 29 sek.; **3. Bulat (Jugoslavija)** 23 min. 24 sek.; 4. Bohunski (Poljska); **5. Rojc (Jugoslavija).**

100 m dame: 1. Olga Rojc (Jugoslavija) 1 min. 22.1 sek.; 2. Bester (Češkoslovaška) 1 min. 26.2; 3. Sitakova (Češkoslovaška) 1 min. 26.7; **4. Župan (Jugoslavija).**

100 m gospodje: 1. Steiner (Češkoslovaška) 1 min. 3.52; **2. Semjanovič (Jugoslavija)** 1 min. 59; 3. Švehla (Češkoslovaška) 1 min. 60.6; **4. Marovič (Jugoslavija).**

200 m dame: 1. Handl (Češkoslovaška) 1 min. 6.6; 2. Nezavdal (Češkoslovaška); **3. Vofartova (Jugoslavija);** 4. Kanser (Poljska).

200 m gospodje: 1. Vodika (Češkoslovaška) 3 min. 2; **2. Fabris (Jugoslavija); 3. Bornemisa (Jugoslavija);** 4. Irkovski (Poljska).

4×100 m ženska štafeta: 1. Češkoslov. 5 min. 57.5; **2. Jugoslavija 5 min. 59;** 3. Poljska 6 min. 37.

4×200 m moška štafeta: 1. Jugoslavija 10 min. 40.8; 2. Poljska 10.50. Češkoslovaška je bila diskvalificirana.

Skoki dame: 1. Sznaskova (Poljska); **2. Pretnar (Jugoslavija); 3. Vollart (Jugoslavija);** 4. Linder (Poljska).

Skoki dame z deske: 1. Merklova (Češkoslovaška); 2. Šlesinger (Poljska), 3. Kronsiger (Češkoslovaška); 4. Šnapkova (Češkoslovaška); **5. Volfartova (Jugoslavija).**

Skoki gospodov z deske: 1. Valič (Češkoslovaška); 2. Nesvadba (Češkoslovaška); **3. Kordelič (Jugoslavija);** 4. Mauer (Poljska).

Watterpolo: Češkoslovaška:Poljska 7:0 (4:0), Jugosl.: Češkoslov. 2:2 (2:0). Plasma posameznih moštev je nastopen: 1. Češkoslovaška 200 točk; **2. Jugoslavija 171 točk;** 3. Poljska 121 točk.

Varšava, 19. avgusta. Na sobotnih in včerajšnjih tekmovanjih so plavači in plavalke Jugoslavije in Poljske dokazali, da so od lani mnogo napredovali, da pa je Češkoslovaška plavalna reprezentanca obdržala svoje stoletne postojanke in rezultate. Jugoslovenka Olga Rojc se je izkazala na 100 metrski progi. Splošno pa primanjkuje jugoslovanskim plavačem in plavalkam primerna rutina. Njihovi rezultati v Varšavi so bili slabši, nego doma. V prsnem plavanju je jugoslovenski plavač **Fabris** dosegel svoje konkurente. Jugoslovenska štafeta je dokaj ugajala. V watterpolo tekmi s Češkoslovaško je Jugoslavija prišla ob zmago radi taktične pogreške, čeprav je že dobila z 2:0. Proti koncu pa je češkoslovaško moštvo pritisnilo in izjednačilo.

Kaj je novega

Nepozaben dan za Slov. krajino

Proslava osvoboditve Slov. Krajine se je izvršila izredno veličastno Vsa dežela v zastavah, slavolokih in cvetju — Sijajen dokaz narodne zavednosti Slovenske krajine

Slovenska krajina, 19. avgusta.

Včerajšnji dan bo ostal v svetlem, žarečem spominu vsem onim, ki so ga doživeli. Zlasti onim, ki so bili prišli v Slovensko krajino zastopat drž. oblasti in jih je ljudstvo vsepovsod z radostnim srcem pozdravljalo, kamor so bili prišli. Pa tudi ljudstvo samo bo ohranilo praznik desetletnice svoje svobode v globokem, zavestnem spominu. Saj se je moglo prepričati, da je ta kos zemlje vendarle enako na srcu vsem onim, ki se imajo brigati in se brigajo za dobrobit splošnosti v državi, kakor katerakoli druga pokrajina države. Iz vseh govorov, ki so jih v okviru slavnosti spregovorili različni zastopniki, je zvenela ta briga in zanimanje za Slovensko krajino, za njeno zavedno slovensko ljudstvo. Obenem je bila proslava živa priča resnične narodne zavesti, ponosa in navdušenja. Nezadovoljstvo užaljenih nekaternikov je utonilo v splošni radosti in navdušenju ljudskih množic. Vsa Slovenska krajina se je za ta svoj veliki dan oblekla v prazničnо obleko. Vsepovsod po vaseh slavoloki, navdušeni napisi, okrašena poslopja, hiše, znamenja ob cestah, okna, vrtne meje, ograje, vse, prav vse je bilo v zastavah, v zastavicah. In ljudstvo je še z rožami okrasilo svoje domove, ko so mimo njih speli visoki dostojanstveniki.

Včerajšnja proslava se je v glavnem pričela zjutraj v Murski Soboti. V zgodnjih jutranjih urah je budila po mestu godba, kmalu so domačini in vsa okolica napolnili soboške ulice. Pričelo je veselo gibanje, živahno valovanje po ulicah, ki se je končno izobličilo v sprevod skozi ulice in nato v zborovanje pred hotelom Dobray. Službo božjo je za katoličane opravil kanonik Slepec, za protestante senior Štefan Kovač, za izraelite dr. Lazar Roth.

Slavnostni sprevod.

Sprevod je otvorilo 218 kolesarjev na okusno okrašenih kolesih, njim je sledila vojaška godba, gasilskski trobentači. Sprevod so zaključili štirje z zelenjem in zastavami okrašeni vozovi, na katerih so se vozili domači kosci, ženjice, mlatiči, predice z vsemi svojimi originalnimi pripomočki, ki brez dvoma spadajo med najzanimivejše slovensko narodno blago. Zaradi tega sta ob tej priliki obiskala Slovensko krajino tudi kustos ljubljanskega muzeja dr. Vurnik in ravnatelj osrednjega državnega urada za žensko obrt g. Račič, ki sta napravila nekaj zelo lepih posnetkov za muzej, odnosno za zavod.

Padlim junakom.

Pred zborovanjem je bila na grobovih junakov, padlih za to sveto zemljo, izvršena mala svečanost, na kateri je v imenu prekmurskega ljudstva govoril urednik »Novin« g. Bajlec. **Zastopnik Nj. Vel. kralja, polkovnik Radović je poljubil grobove padlih junakov,** kar so za njim storili še ostali zastopniki in drugi predstavniki. Na grobove so bili položeni lepi venci.

Veličastno zborovanje.

Zborovanje pred hotelom Dobray je vodil bivši poslanec Klekl, najizrazitejši predstavnik Slovenske Krajine in njenega ljudstva. Pozdravil je imenoma zastopnika Nj. V. kralja **polkovnika Raka Radoviča,** zastopnika vojnega ministra **podpolkovnika Steskala,** zastopnika velikega župana **vl. taj. dr. Stareta,** komisarja ljubljanske oblasti **dr. Natlačena,** komisarja mariborske oblasti **dr. Leskovarja,** vseučiliškega **prof.** prelata **dr. M. Slaviča,** podpredsednika TOI **Ivana Ogrina** in druge odlične goste ter zbrani narod:

Dragi bratje in sestre! Pred desetimi leti je bila v vrt naše domovine vsajena nova rožica — Slovenska Krajina. Deset let že klije, raste ta rožica, premagala je vse težave, vse bridkosti, razcvetela se je v vsej svoji popolnosti in lepoti prav za desetletnico svoje krepke rasti. Slovenska Krajina je povezana v en sam cvet ljubezni do domovine, v cvet zvestobe do Nj. V. kralja, do naših oblasti, do naše hrabre vojske, do vseh Srbov, Hrvatov in Slovencev. S tem cvetom ljubezni in zvestobe vas pozdravljam, to cvetko poklanjam velikemu očetu naše mile domovine, Nj. V. kralju v znak zvestobe, vernosti in znanja, da raste tu na severni meji hvaležen, zaveden, veren slovenski rod.

Zastopnik vel. župana, **g. dr. Stare** je zlasti povdarjal, da je ta slavnost še zato tembolj pomembna, ker jo je narod pripravil sam, ker je s tem pokazal in dokazal jasno in pred vsem svetom, da ljubi in veruje in upa in brani to državo, ta svoj dom, da ga bo branil vselej in pred vsakomur. Državna uprava pa bo skrbela in skušala usmeriti vse svoje prizadevanje v to, da še bolj učvrsti temelje zadovoljstva in blagostanja ljudskega.

Slavnostni govornik, univ. prof. dr. M. **Slavič** je v svojem govoru nanizal ves razvoj in hude borbe za Slovensko Krajino, njene meje in njeno ljudstvo. Spominjal se je davne dobe, ko je bil na tej zemlji slovenski rod svoboden, ko sta tod hodila sveta blagovestnika Ciril in Metod. Slavil je slovensko mater kot steber narodnega življenja, ponosa in zavesti, kot temelj in vzrok, da je slovenski rod ostal pri svoji besedi in svoji veri in da se danes poleg drugih vzročnih dejstev osvobojenja Slovenske Krajine spominja in zahvaljuje tudi tej slovenski materi za desetletje ki je minulo v veseli svobodi med brati. Naj bi narodna zavest, zavest skupne moči in sile še rastla, naj bi bila še lepša, še krepkejša, bogatejša, da bo še dalje in še lepše živela — Slovenska Krajina.

Zanimiv je bil govor solunskega dobrovoljca, domačina Gregorja Matjašeca iz Dokležovja, ki je v prekmurskem narečju razvijal vesele in bridke spomine na vsa leta nazaj in na sedajno svobodo, veselo odrešenje in slovesen praznik, ki ga ljudstvo obhaja.

Zborovalce je tudi pozdravil **dr. Josip Leskovar** v imenu mariborske oblastne samouprave, katera se takisto veseli tega redkega slavlja in veselega praznika, ki ga praznuje tolikšen del mariborske oblasti. Vaše veselje je naše veselje, vaša žalost je naša žalost, naj živi in raste in se razcveta bratska ljubezen vseh Slovencev!

Komisar ljubljanske oblastne samouprave **g. dr. Marko Natlačen** je v svojem govoru povdarjal veselje vseh Slovencev ob priliki tega praznika Slovenske Krajine. Dvojna je potreba, radi katere so taki prazniki potrebni. Prva radi tega, da se zbrani narod znova navduši za nadaljna dela, za svojo rast, da se pa tudi spomni, da je bila ta zemlja odrešena s krvjo in znojem svojih hrabrih sinov, ki so živeli in umrli za svoj dom, za svojo zemljo, za svoj rod. Drugič velja ta praznik državni misli! Da bi se torej razšli v zavesti, da je moč in bodočnost vseh Slovencev le v mejah te države, v zvezi z brati Srbi in brati Hrvati, da bi storili vse in edinole, kar dviga in povdarja ugled, silo in moč jugoslovanske domovine

Dr. Kukovec je pozdravil zborovalce v imenu Narodne odbrane ter je obenem izročil zborovalcem pozdrav generala Maistra, ki se vsled bolezni sam ne more udeležiti tega slavlja.

Udanostna brzojavka Nj. Vel. kralju.

Z zborovanja je bila odposlana Nj. V. kralju na Bled naslednja udanostna brzojavka, ki so jo zborovalci sprejeli z velikanskim navdušenjem in z vzkliki vladarju:

Njegovemu Veličanstvu kralju Aleksandru, Bled.

Vašemu Veličanstvu se za milostljivi čin pokroviteljstva nad veličastno proslavo desetletnice osvoboditve najudanejše zahvaljuje Slovenska Krajina. Ogromni tisoči vernih in udanih državljanov prisegajo na današnji proslavi za večne čase neomajljivo zvestobo in vernost napram kraljesvkemu domu in naši narodni domovini Najmlajša hčerka naše mogočne države prosi božjo Previdnost, da dodeli Vašemu Veličanstvu in celemu kraljevskemu domu vso srečo in blagoslov.

Proslava v Črensovcih in Dol. Lendavi.

Popoldne se je slavnost nadaljevala v Črensovcih in v Dolnji Lendavi. Tamkaj in skozi in skozi j. vaseh so bili gostje od prebivalstva zelo prisrčno sprejeti in navdušeno pozdravljani, vsak čas obsuti s cvetjem. Vsa pot od Murske Sobote pa do Dolnje Lendave je bila ena sama roža, s cvetjem zasuta in z zastavami in slavoloki okrašena cesta.

Naravnost izreden, veličasten je bil sprejem v Dolnji Lendavi, kamor so se gostje pripeljali okrog 5 popoldne. Pred mestom jih je čakal zbrani narod, eno samo morje pisanih obrazov, veslih oči, navdušenih lic. Mestni župan je goste pozdravil z izredno toplim govorom. Zelo ganljiv je bil dalje prizor ob sprejemu, ko so male, v bela oblačila odete deklice z deklamacijami pozdravljale visoke dostojanstvenike in jim podajale povezane šopke pisanih rož. Tisti hip sem se ozrl okoli po ljudeh, pa vam resnično lahko povem, da sem videl mnogo solznih oči, ki so trepetale od veselega ganotja, od žive vere in navdušenja ob besedah malih nedolžnih otrok. Zlasti pa tedaj, ko je tudi g. Klekl sprejel iz rok male deklice šopek rož in mu je deklica potlej poljubila še roko. Sploh je bil sprejem v Dolnji Lendavi prizor, ki je redek, ki pa govori bolj, ko vse druge besede in brezplodna pisanja plačanih hujskačev onstran in umetno povzročenih užaljencev tostran.

Z dvema godbama, z močno četo konjenikov, gasilcev, z Orli in Orlicami se je nato razvil sprevod v farno cerkev, kjer je opravil slovesne litanije in blagoslov domači g. župnik Jerič, bivši državni poslanec. Ni treba posebej poudarjati, da je bila tudi Lendava kot drugi kraji v zastavah. Navdušenje in klicanje je bilo vsesplošno, ko se je nato pred hotelom Krona začelo kratko zborovanje. Govoril je tudi domačin-kmet iz okolice, ki je po madjarsko povedal in tolmačil vernost in udanost prebivalstva združeni domovini.

Zvečer se je v hotelu Krona vršila še zaključna točka vse slovesnosti, »narodno güstovanje«, katerega so se udeležili vsi gostje in odličnejši zastopniki. Stregle so domače dame v narodnih oblačilih, izgovorjeno je bilo tudi več krepkih zdravic in pozdravov.

V Murski Soboti se je popoldne vršila v senčnatem gaju poleg Separijevega gradu javna telovadba prekmurskih orlovskih družin, ki je povoljno izpadla ter so se je udeležile naravnost silne množice ljudstva.

Tako je minul praznik Slovenske Krajine. Spontano, navdušeno, povsod v eni misli, v enem namenu in s poudarkom, da je Slovenska Krajina slovenska, enotna in da ji ni mar za vse drugo.

Naše visokošolsko dijaštvo

Zopet se bliža jesen in z njo križev pot marsikaterega študenta, ki se bo morda prvič kot abiturijent zatekel ali pa kot dosedanji slušatelj prišel nadaljevat na univerzo študije.

Ustanovitev naše univerze v Ljubljani je nujno vodila k temu, da so si slovenski katoliški akademiki osnovali svoje Dijaško podporno društvo, to je akademsko menzo (v Marijanišču), ki ima socialno velevažen in zato vzvišen namen, da oskrbuje okrog sto revnih katoliških akademikov s ceno hrano.

Ker pa je društvo navezano le na vplačila za hrano, ki pa morajo biti radi ubožnosti dijakov le nizka, se društvo leto za letom obrača na našo slovensko javnost s prošnjo, da po svoji moči prispeva za tako socialno nujno institucijo kot je naša akademska menza.

Prepričani smo, da ne bo nikogar, ki bi se ne znal vmisliti v težak in grapav položaj slovenskega revnega visokošolca in bi ne prispeval svoj obulus za tako pomembno stvar (Miklošičeva cesta 3, Akademski dom, Ljubljana). Vsakdo naj bo prepričan, da vrši s tem eminentno narodno, socialno in kulturno delo spričo našega slovenskega znanstveno prosvetnega instituta kot je univerza! Naj bo uverjen, da mu je trajna hvaležnost številnih slovenskih katoliških visokošolcev zagotovljena!

Odbor Dijaškega podpornega društva, Ljubljana.

Zobni zdravnik - specijalist
Dr. IVAN OBLAK
zopet redno ordinira
Ljubljana - Miklošičeva c.

Glavobol
pogosto muči žene in prikrajša jim marsikatero veselo uro. Tu pomagajo
ASPIRIN-TABLETE
priznane blažilke bolečin. Nosite jih vedno seboj!
Zahtevajte samo originalni zavoj „Bayer" z modro-belo-rdečo banderolo.

Okrevališče mestnih uslužbencev

Ljubljana, 19. avgusta.

Uradniki in drugi uslužbenci mestne občine, ki so vpisani v Bolniški blagajni mestnih uslužbencev, so letos uresničili svojo željo, ki so jo gojili že dolga leta: preskrbeli so si lepo, udobno okrevališče. Že pred desetimi leti je pričela Bolniška blagajna mestnih uslužbencev zbirati fond za zgradbo okrevališča. Mislila je v prvi vrsti na Jadran, če pa drugače ne bi šlo, pa tudi na kak zdrav gorenjski kraj. Njena sredstva pa niso zadoščala za zgradbo kakega novega poslopja in zato je morala gledati, kje bi se dalo kupiti kako obstoječe poslopje na deželi.

Ta prilika se ji je nudila spomladi, ko je bilo na prodaj posestvo dedičev dr. Lovra Tomana **v Kamni gorici.** Bolniška blagajna mestnih uslužbencev je kupila to posestvo pod zelo ugodnimi pogoji. Enonadstropno hišo je dala preurediti, prepleskati in deloma tudi prezidati, tako da je napravila iz nje udobno poslopje, popolnoma primerno za okrevališče mestnih uslužbencev. V hiši bo osem sob za člane bolniške blagajne, v katerih bo prostora za 16 oseb. V hiši je dalje obednica in čitalnica, kuhinja in kopalnica. V poslopju je inštalirana električna in vodna napeljava. Kleti so zelo prostorne in primerne za shrambe, poleg hiše pa je gospodarsko poslopje, ki bo v kratkem tudi prezidano in v katerem se bo napravilo še 12 novih sob.

Okrog poslopja je velik park v izmeri nad 3000 kvadratnih metrov in umetno zasajen. Park bo nudil obilo prilik za sprehode. Gostje v okrevališču tudi ne bodo pogrešali prilik za kopanje na prostem: pod parkom teče bister, dokaj velik potok in do Save je le kakih 20 minut po senčnati poti. Bolniška blagajna pa namerava v doglednem času napraviti v parku mal bazen. Kamna gorica sama nudi pozimi tudi obilo prilik za gojitev zimskega sporta. Poznavalci smuških terenov namreč pravijo, da je okoli Kamne gorice naravnost idealen teren za gojitev smuškega sporta. Dosedaj se ti tereni okoli Kamne gorice niso priporočali, ker niso bila izmučarjem na razpolago primerna stanovanja. Odslej bo preokret tudi v tej smeri. Okrevališče bo namreč odprto vse leto in dostopno proti najnižji možni odškodnini. Tudi oskrbnik je že določen v osebi upokojenega magistratnega uslužbenca g. Suhadolnika (p. d. Suhija), čigar izkušenost že sama jamči, da bo okrevališče oskrbovano v splošno zadovoljnost gostov.

Skupno bo celotno okrevališče, s kupno ceno in popravilnimi stroški vred, veljalo mestno bolniško blagajno okrog 250.000 Din. Okrevališče je predvsem namenjeno bolehnim in počitka potrebnim mestnim uslužbencem, zlasti pa takim, ki bolehajo za posledicami kake operacije ali so na poti okrevanja po težki bolezni. Ne bo pa okrevališče sprejemalo oseb, bolehajočih za odprto tuberkulozo, kožnimi ali sličnimi in nalezljivimi boleznimi.

Okrevališče bo nosilo ponosno ime »Jelovca«. Stoji namreč ravno pod Jelovco. Da bo Kamna gorica z novim okrevališčem mnogo pridobila, je jasno in se tega zavedajo tudi Kamnogoričani sami, ki gredo bolniški blagajni povsod na roko. Zbrala se je skupina dijakov-Kamnogoričanov, ki bodo markirali vsa poti s postaj Otoče, Radovljice in Podnarta, dalje pa

---

E. Čirikov:

Opustošena duša

Izpoved marksista

(Konec.)

Med tem je bil sklenjen mir. Premagana, razuzdana vojska je divje planila proti domu. Bolni, ranjeni in pohabljeni, pijani in pobesneli vojaki so poplavili mestne ulice. Plenili so trgovine z žganjem, prepevali, se pretepali, beračili in preteče stiskali pesti. Nekoč čedno, veselo mesto se je izpremenilo v umazano, podivjano taborišče. Na vsakem trgu je gorel ogenj, donela harmonika, se razlegalo tulenje... Preplašeni trgovci se niso upali odpreti trgovine. Meščani so ždeli doma, zaprtali vrata in oknice. Na kolodvoru so neprenehoma streljali: tod so se dogajale najstrašnejše stvari. Starši so bili veseli, a me niso pustili ven. In vendar bi tako rad gledal množice z rdečimi zastavami, ki so prepevale vstaške pesmi. Čul sem, da je izbruhnila splošna stvaka. Venomer so se oglašali pri nas številni politični osumljenci, in so prenočili nepoznani ljudje. Slutil sem, da se vršijo izredni dogodki.

»Mama, kaj pa bo?«

»Revolucija se je pričela!«

»Zakaj pa greš ven? Ustrelili te bodo!«

»Nam se ni treba bati: nismo buržuji!«

Oče in mama sta bila vedno zunaj, jaz pa sem moral ždeti doma! Torej vse se je zgodilo tako, kakor je vnaprej napovedal oče! Kako je pameten! Japonci so nas premagali, in res se je pričela revolucija! .. Nisem zdržal v sobi. Ves dan sem stal za plotom in gledal skozi špranjo. Če je šel mimo stražnik, sem mu zaklical: »Doli s samovlado!« Zdaj ni ničesar odvrnil, samo namuznil se je... Nekoč zvečer so se zbrali pri nas znanci in pričeli govoriti, kam bo kdo kmalu odpotoval. Oče je rekel, da odidemo v Petrograd!

»Ali nam bodo dovolili, očka?«

»Zdaj jih bomo mi vtaknili v ječe!«

»Ali bo zdaj republika?«

»Kmalu jo bomo imeli!«

Bil sem nepopisno srečen in ponoči nisem zaspal: »Mamica ali čuješ? Že zopet streljajo!«

»Le spi!«

»Kako je bil bedast ta Pavlov, da se je obesil!... Nemara je še mislil, da pride v raj za svoje trpljenje! Zdaj ga bodo črvi požrli...«

»Bodi no tiho!«

»Mamica! Če ni raja in pekla, in so vsi ljudje samo živali, kaj pa smo mi potem?«

»Kaj?«

»Ali smo mi tudi živali?«

»Vsi smo enaki. A socialisti so voditelji človeštva...«

»Marx je najpametnejši na svetu. mamica?«

»Marx in Engels. Na Ruskem pa sta naša voditelja Plehanov in Ljenin.«

»Kateri pa je pametnejši?«

»Vsak ima svoje pristaše.«

»Že vem, ti in očka sta menjševika in mislite, kakor Plehanov. In drugi, ki so z Ljeninom, ti so boljševiki.«

»Že dobro! Le spi...«

*

Tako sem mislil v starosti 14 let, ko dozori človeška duša. Izgubil sem vsako zavest dobrega in slabega. Kakor moji starši, sem mislil, da vodi človeško in sploh vsako življenje samo razum, dočim ima čustvo zgolj podrejeno vlogo. In socializem je pomenil višek razumnosti. Ničesar nisem vedel o takozvanem znanstvenem socializmu in politični ekonomiji, temveč samo verjel komunističnim naukom, kakor jim veruje zdaj sovjetska množica. Tudi socializem sem občutil kakor veroizpoved. Saj je zapisal Liebknecht, Marxov prerok, da je marksizem najbolj sličen islamu. Tudi ta je bil tako dolgo nepremagljiv edino iz vzroka, ker je veroval v svoje poslanstvo in smatral za sovražnika vse, ki niso bili muslimani. Samo versko prepričanje me je potem naredilo za Ljeninovega pristaša, dočim sta ostala oče in mati zvesta Plehanovu. Zašel sem v »boljševiško krivo vero« že v zadnjih gimnazijskih razredih, katere sem obiskoval v Petrogradu. V teh letih so se razcepili Marksovi pristaši v dva sovražna tabora. Kakor patriarh Nikon v XVII. stoletju je pričel Lenin popravljati Pismo, in je nastal razkol. Staroobredniki, sovražniki reform so dobili ime »menjševiki«, dočim so se imenovali pristaši novotarij »boljševiki«. Nastala je velika zmeda, spor in obupno sovraštvo: vsak je moral postati ali menjševik ali boljševik, tertium non datur!

Kaj je tvorilo bistvo tega razkola? Saj je bilo čudno videti, kako se pobijata oba tabora v imenu enih in istih Marksovih načel, na katera sta se oba popolnoma iskreno neprenehoma sklicevala! Kje je bila resnica? Menda sta bili obe stranki enako krivi zablode, oziroma imeli enako prav. Edini Marks je bil namreč dvoličen, kakor rimski Janus. Njegov prvi, na desno obrnjeni obraz utemeljitelja »znanstvenega socializma«, je oznanjal evolucijo, dočim je oznanjal drugi, na levo obrnjeni obraz avtorja »Komunističnega manifesta« — revolucijo. Prvi mirni obraz brezstrastnega učenjaka je popolno nastprotje drugega, ki kaže razburjene in maščevalne poteze revolucionarja. Ni mogoče zediniti oba stališča v eno: treba je zbrati eno ali drugo. Mi, ognjevita, nestrpna in za znanost malo navdušena mladina, smo seveda izbrali Ljeninove krive nauke. Kot visokošolec sem postal boljševik. Oče je večkrat pobijal moje nazore s svojo tehtno marksistovsko logiko, a me ni mogel prepričati. Kdaj je še premagal razum srčno prepričanje?

Od kraja je bil ves ta razkol samo »domači prepir«. A potem je presenetilo človeštvo strašno klanje, svetovna vojna. Mednarodni proletarci so posnemali kapitaliste in pričeli vneto udrihati po sovražnikih. Od tega potresa se je zrušil socialistični babilonski stolp, ki smo ga hoteli dvigniti do neba, in učeni zidarji so nenadno pričeli govoriti različne jezike — niso več razumeli drug drugega... Vsi člani mojega krožka so postali seveda »poražénci«. Saj je učil Ljenin, da bo za Rusijo poraz najboljši zaključek vojne. Saj so nas odgojili od mladih let v teh naukih naši očetje... Tako je prišlo do popolnega razdora med menoj in mojimi starši.

»Če bomo Nemčijo premagali, bo to zmaga demokracije,« mi je zatrjeval oče, »a naš poraz bi pomenil zmago nazadnjaštva!«

»Mar ne pomeni poraz carskega absolutizma socialistične zmage? Tako vsaj si trdil poprej!«

»Poprej je bilo tako, a zdaj je postalo drugače. Zdaj so odvisni od izida vojne usode držav in narodov. Tudi proletarec mora zdaj vzeti puško, da brani domovino!«

»Mar ni naša domovina vesoljni svet? Kaj pa je s svetovnim socializmom? Nisem mislil, da boš ti nacionalen!« sem zasmehovalno odgovarjal.

»Ali ne razumete, vi, bedaki, da ne pride nikoli do socialistične države, če izgubite domovino?« je besno kričal oče, mama pa se je skoraj zjokala.

»Svet je velik. Sam si pravil, da je socialist

tudi pota na Bled in v hribe, tako tudi na Ratitovec. Tudi sicer so se stavili v vsem na razpolago. Kamna gorica, katere pogoji prav nič ne zaostajajo za onimi, recimo Kranjske gore, je bila do sedaj v tujskem prometu zelo zanemarjena. In vendar je Kamna gorica lep in zdrav kraj, obdan z gozdovi in gorami, tak, kot si ga more počitka na deželi željan meščan le želeti. Toda le redkokdaj je dosedaj kak tujec zabredel tjakaj.

Sedaj, ko je uslužbenstvo mestne občine dobesedno odkrila Kamno gorico, je upati, da se bo to precej spremenilo. Kamna gorica je tudi zelo pripravno izhodišče za razne izlete in gorske ture na vse strani. Do Bleda je slabi dve uri, do Radovljice, Podnarta in Brezij pa okoli eno uro, Do Krope pa pol ure. Vsa pota pa vodijo skozi lepe gozdove. Pa tudi za turiste je pripravno, ker rabi do Ratitovca po lepi poti po Jelovci komaj štiri ure. Ratitovec je pa gora, ki je ravno radi prometnih neprilik zelo malo poznana, zasluži pa večje pozornosti in obiska. Ratitovčeva flora menda prednjači pred vsemi našimi gorami. Pa tudi špas ni, ker se je ubilo na Ratitovcu že precej planincev, ko so lezli po nevarnih čereh za — lepimi planikami. Navadnejše planike in druge redkejše planinske cvetice so pa lahko dostopne. Okoli koče je krasen prostor — le vedno bolj prazen je. Kot enodnevni izlet iz Kamne gorice je zelo prikladen. — Mestni uslužbenci so imeli torej srečno roko, ko so si ta lepi kraj izbrali za svoje okrevališče.

Okrevališče bo sprejelo svoje prve goste že dne 1. septembra, slavnostna otvoritev pa se bo vršila dne 15. septembra. Na njo bodo mestni uslužbenci povabili g. mestnega župana, g. radovljiškega okrajnega glavarja, lokalne faktorje, ljubljanske gg. mestne očete ter druge prominentne osebnosti, da jim pokažejo, kaj so si znali ustvariti — z lastnim trudom in delom.

Litijska okrajna blagajna

II. občni zbor litijske okrajne blagajne se je vršil ob navzočnosti 53 članov od 60. Občni zbor je otvoril predsednik Hinko Lebinger, ki je takoj po kratkem pozdravu dal besedo navzočemu okrajnemu glavarju, vl. svetniku Podboju, ki je izročil zlato kolajno za državljanske zasluge zaslužnemu delavcu na zadružnem polju tajniku okrajne blagajne g. Ivanu Lovraču iz Podlipovce pri Izlakah. Nato je občni zbor takoj prešel na glavno točko, proračun za l. 1929.

V proračunsko debato, ki je bila stvarno na višku, so posegli župan Erjavc iz Drage, šolski upravitelj Lovro Jevnikar iz Št. Vida, Ivan Lovrač iz Podlipovce, dekan Matej Rihar iz Šmartna, župan Albin Grčar iz Zagorja, župan Jeraj iz Krke ter župan Ernst Bučar iz Šmartna. Zenačile so se plače okrajnih babic, okr. slug za oba sodna okraja Litija in Višnja gora. Za splošno upravo se je vpostavila vsota Din 27.800, za socijalno skrbstvo Din 10.500, za kmetijstvo Din 46.000, i. s. za znižano cepljenje prašičev Din 20.000, za licenciranje bikov Din 15.000, podpora za rejo merjascev Din 6000, podpora drevesnicam Din 5000. Za prosvetne namene Din 11.000. Za vzdrževanje davčne uprave v Višnji gori samo za letošnje leto Din 10.000. Skupna vsota vseh izdatkov znaša Din 268.016 ter se je sklenila 100% doklada na zemljarino in pridobnino in hišno razredarino ter 25% doklado na posebno pridobnino. Proračun je bil sprejet soglasno. Sprejetih je bilo več predlogov, ki se tičejo ubožne oskrbe, pospeševanja kmetijstva sploh in sklep, da prevzame za bodoče okrajna blagajna stroške vzdrževanja poslopja za okrajno glavarstvo. Občni zbor je potekel povsem gladko in v polnem soglasju vseh zborovalcev.

Odlikovanja povodom krsta kraljeviča Andreja

V ljubljanski oblasti so odlikovani z redom sv. Save V. razreda, (nadaljevanje): Josip Burger, posestnik in župan v Hrašah, Henrik Lazarini, veleposestnik pri Sv. Valpurgi, Alojzij Šarc, župnik v Šmartnu, Franc Bašar, župan v Stražišču, Anton Križnar, posestnik in trgovec v Stražišču, Ivan Ankele, župan pri Sv. Ani, Franc Pokorn, župnik v Zg. Besnici, Franc Klobočnik, trgovec v Tržiču, Karl Rueh, gostilničar v Tržiču, dr. Kozma Ahačič, industrijalec v Tržiču, Karl Bocak, kleparski mojster v Tržiču, Ivan Jereb, župan na Praprotni polici, Franc Moli, župan v Oglju, Anton Markelj, sedlarski mojster v Tržiču, Alojzij Dermelj, župan in posestnik v Boštanju, Josip Kaplar, posestnik in župan na Bučki, Franc Selak, posestnik in gostilničar na Bučki, Josip Kordin, posestnik in gostilničar v Krški vasi, Janez Račič, posestnik in župan v Župeči vasi, Matej Tomazin, kaplan v Cerkljah, Franc Boškovič, posestnik in župan v Mrzli vasi, Ivan Colarič, posestnik in župan v Orehovcu, Lavoslav Bučar, posestnik in hotelir v Kostanjevici, Franc Rabus, posestnik in trgovec v Kostanjevici, Janez Filipič, župnik v Krškem, Franc Rumpret, predsednik in usnjar v Krškem, Alfonz Urbanc, posestnik in župan v Senušah, Franc Bonič, usnjar v Krškem, Hubert Završnik, notar v Krškem, Ivan Deu, posestnik in gostilničar v Mokronogu, Franc Majcen, posestnik in gostilničar v Mokronogu, Ant. Strupeh, posestnik in gostilničar v Slepšeku, Ivan Haler, posestnik in gostilničar v Radečah, Avgust Jeglič, posestnik in čevljar v Radečah, Anton Pogačnik, posestnik in župan v Radečah, Anton Sotlar, posestnik in trgovec v Radečah, Franc Pirc, posestnik in župan v Zalokah, Alojzij Šiška, posestnik in gostilničar v Selih, Alojzij Janc, posestnik in župan v Studencu, Franc Štojs, trgovec na Studencu, Hinko Medved, posestnik in župan pri Sv. Juriju, Martin Unetič, posestnik in župan na Vinjem vrhu, Jožef Anžič, župnik v Škocjanu, Anton Marinčič, posestnik in župan v Škocjanu, Ivan Oberč, župan in posestnik v Osredju, Anton Ulm, veleposestnik na Klevevžu, Janez Černik, župnik v Št. Janžu, Ignacij Majcen, posestnik in župan v Št. Janžu, Anton Lesjak, župnik v Št. Jerneju, Franc Videj, posestnik in župan v Hrabovem, Peter Natlačen, župnik v Št. Rupertu, Franc Zupančič, posestnik in župan v Rakovniku, Franc Kobal, posestnik in župan v Gabrijelah, Franc Klemenčič, posestnik in župan v Trebeljnem, Janez Pangeršič, posestnik in župan na Obrežju, Janez Gnezda, župnik v Veliki dolini, Alojzij Šmid, veleposestnik v Jurkloštru, Josip Osolin, veletrgovec v Laškem, Ivan Trdina, mesar in hotelir v Laškem, Blaž Zupanc, brivec in posestnik v Laškem, Peter Kovač, posestnik in župan na Rečici, Franc Koren, posestnik in mlinar v Loki pri Zidanem mostu, Franc Juvančič, posestnik in gostilničar na Zidanem mostu, Martin Topolej, župan in posestnik v Jogočah, Fran Drnovšek, posestnik in gostilničar pri Sveti Marjeti, Karl Veber, posestnik in župan pri Svetem Lenartu, Ignac Siter, župan v Trbovljah, Karl Malovrh, poslovodja rudniškega konzuma v Hrastniku, Jakob Gašparič, župnik v Trbovljah, ing. Janez Hamerla, višji rudarski nadzornik v Trbovljah, Iv. Berger, trgovec v Lokah, Josip Kunej, poštar v pokoju v Trbovljah, Ivan Sorčan, šolski upravitelj v pok. v Trbovljah, Franc Prašnikar, rudar v pok. v Trbovljah, Ivan Bregar, posestnik in gostilničar v Izlakah, Josip Zupančič, posestnik in župan v Vel. Češnjicah, Josip Štepic, posestnik in župan v Starem trgu, Martin Drnovšek, posestnik in župan v Potoški vasi, Peter Zaviršek, posestnik in župan v Zavrtačah, Franc Slanc, veleposestnik v Litiji, Ferdinand Tomazin, posestnik in ekonom v Šmartnem, Janez Hladnik, župnik v Št. Vidu pri Stični, Karl Lokar, posestnik in župan z Vrha pri Subračah, Franc Kokalj, posestnik in župan na Hribu, Anton Zevnik, notar v Višnji igori, Franc Koricki, posestnik in župan v Višnji gori, Gvidon Birola, veleindustrijalec v Toplicah, Albin Grčar, posestnik in župan v Zagorju, Anton Kastelic, posestnik in župan v Vel. Loki, Leopold Naglič, posestnik in župan na Selu, Karl Kovač, veleindustrijalec v Starem trgu, Ludvik Kržič, posestnik, gostilničar in župan v Nadlesku, Ivan Tvern, posestnik in župan v Rovtah, Anton Juvančič, posestnik in župan na Rakeku, Alojzij Žnidaršič, posestnik in gostilničar v Ložu, Josip Lapuh, trgovec v Dol. Logatcu, Gabrijel Oblak, veleindustrijalec in župan v Cerknici, Ivan Ronko, posestnik in zid. mojster v Cerknici, Franc Premrov, posestnik in industrijalec v Martinjaku, Anton Verlič, posestnik in župan v Cerknici, Stanko Lenarčič, posestnik in župan v Novi vasi, Anton Meden, posestnik in župan v Begunjah, Ivan Petrič, posestnik in trgovec v Borovnici, Franc Velkavrh, posestnik in trgovec na Brezovici, Anton Tomelj, župnik na Črnučah, Ivan Müller, župnik pri Devici Mariji v Polju.

(Nadaljevanje prihodnjič.)

★ **Pri žolčnih in boleznih na jetrih,** žolčnem kamnu in zlatenici, urejuje prebavo naravna **»Franz-Josef«**-grenčica na naravnost najpopolnejši način. Klinična iskustva zatrjujejo, da je povsem učinkovito domače zdravljenje s **»Franz-Josef«** vodo, če se jemlje zjutraj na tešče pomešana z malo tople vode. Dobiva se v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

Zobni zdravnik dr. S. Puher

Poljanska 16, zopet redno ordinira.

Koledar

Torek, 20. avgusta: Bernard, opat in cerkveni učenik; Samuel, prerok. — Ob 10.42: ščip; po Herschlu: veliko dežja.

Osebne vesti

IZ ŽELEZNIŠKE SLUŽBE

Imenovani so: skladiščnikom dosedanji skladiščni pazniki: Benulič Josip, zvan. II. kat., Kočevje; Godec Jernej, zvan. II. kat., kuril. izpostava Pragersko; Justin Anton, zvan. II. kat., Bled-jezero; Koprivec Ivan, zvan. II. kat., kuril. Ljubljana II. gor. kol.; Velkavrh Janez, zvan. II. kat., Ljubljana gor. kol.; sprevodnika: Filej Karel, zvan. I. kat., Metlika; Pahernik Franc, zvan. I. kat., Maribor gl. kol.; pisarniška pomočnika: Vivod Anton, zvan. I. kat., Pragersko; Matuškovič Leopold, zvan. I. kat., Maribor gl. kol.; desetarji: Maček Anton, zvan. II. kat., Logatec; Stopar Josip, zvan. II. kat., prog. sekcija Celje; Zelenko Franc, zvan. II. kat., prog. sekc. Ptuj; kretnik: Radej Alojzij, zvan. II. kat., Rajhenburg; progovni čuvaji: Jernejčič Ivan, zvan. II. kat., prog. sekcija Zidani most; Fink Ivan, zvan. II. kat., prog. sekcija Novo mesto; Grabar Jurij, zvan. II. kat., prog. sekcija Ptuj; pisarniški sluga: Murovec Matija, zvan. II. kat., prometno-komercijelno odeljenje; skladiščne sluge: Črnigoj Ludvik, zvan. I. kat., Bistrica-Boh. jezero; Habjan Franc, zvan. I. kat., Novo mesto; Sebek Rudolf, zvan. I. kat., Maribor gl. kol.; Bombač Martin, zvan. II. kat., Rakek; Ferschitz Alfred, zvan. II. kat., Tezno; Gorjanc Gabrijel, zvan. II. kat., Jesenice; Grilj Ivan, zvan. II. kat. Zagorje; Jurjaševič Jakob, zvan. II. kat., Ormož; Krajšek Ivan, zvan. II. kat., Hrastnik; Lenassi Ivan, zvan. II. kat., Ljubljana gl. kol.; Lovrenčič Gregor, zvan. II. kat., Tržič; Miklavec Peter, zvan. II. kat., Postojna-zastopstvo; Mirtič Josip, zvan. II. kat., Ljubljana gl. kol.; Ostrovašnik Ivan, zvan. II. kat., Sevnica; Paul Ferdo, zvan. II. kat., Pragersko; Uršič Henrik, zvan. II. kat., Videm-Krško; Sajovic Mihael, zvan. II. kat., Kranj; Hauptman Ivan, zvan. II. kat., Maribor gl. kol.; Kralj Josip, zvan. II. kat., Maribor gl. kol.; postajni sluga: Merhar Franc, služitelj 1. skupine, Bistrica-Bog. jezero; strokovnik: Kos Kancijan, služitelj 1. skupine, kurilnica Ljubljana II. gor. kol.; čuvaj: Mikolič Andrej, zvan. I. kat., Jesenice; — **vozovnim nadzirateljem:** dosedanji strokovnik: Payer Anton, zvan. I. k., kuril. izpostava Jesenice; — **strojnim kurjačem:** dosedanja: nadkurjača: Bizilj Karel, zvan. II. kat., kurilnica Ljubljana II. gor. kol.; Stojc Jakob, zvan. II. kat., kurilniška izpostava Jesenice; kurjač: Krumpl Ivan, zvan. II. kat., kurilnica Maribor; — **premikalnim nadzirateljem:** dosedanji premikalni pazniki: Gril Matej, zvan. I. kat., Ljubljana gor. kol.; Ostrožnik Andrej, zvan. I. kat., Ljubljana gor. kol.; Mateža Josip, zvan. II. kat., Jesenice; nadpremikači: Božič Ivan, zvan. I. kat., Ljubljana gor. kol.; Fatur Franc, zvan. I. kat., Zalog; Pangršič Mihael, zv. I. kat., Zalog; Verbek Anton, zvan. I. kat., Ljubljana gl. kol.; Palič Ignacij, zvan. II. kat., Čakovec; Ribič Karel, zvan. II. kat., Ljubljana gl. kol.; Sever Albert, zvan. II. kat., Ljubljana gl. kol.; Stare Franc, zvan. II. kat., Bistrica-Boh. jezero; Švara Karel, zvan. II. kat., Novo mesto; premikači: Bajec Ivan, zvan. II. kat., Rakek; Urbič Anton, zvan. II. kat., Rakek; Jelen Anton, zvan. II. kat., Celje; Kepa Karel, zvan. II. kat., Trbovlje; — **stalnim obrtnikom:** dosedanji vozovni preglednik: Kovič Franc, zvan. I. kat., kurilnica Ljubljana II. gor. kol.; — **brzojavcem:** dosedanji pisarnik: Klemenc Franc, zvan. II. k., Tezno; pisarniški pomočnik: Kremautz Josip, zvan. I. kat., Tezno; postajni pazniki: Bonač Anton, zvan. I. kat., Zidani most; Golob Alojzij, zvan. I. kat., Jesenice; Kolarič Karel, zvan. I. k., Maribor gl. kol.; Kašman Karel, zvan. I. kat., Maribor kor. kol.; Mesarič Leopold, zvan. I. k., Maribor, gl. kol.; Pešec Ivan, zvan. I. kat., Zidani most; Blaž Štefan, zvan. I. kat., Celje; Smešnik Josip, zvan. I. kat., Zidani most; Drozg Ivan, zvan. II. kat., Maribor gl. kol.; Frangež Matevž, zvan. II. kat., Ljubljana gl. kol.; Hohl Anton, zvan. II. kat., Maribor gl. kol.; Malij Franc, zvan. II. kat., Tezno; Marin Franc, zvan. II. kat., Maribor gl. kol.; Ogrinc Viktor, zvan. II. kat., Pragersko; Erbežnik Josip, zvan. II. k., Maribor kor. kol.; Oman Josip, zvan. II. kat., Jesenice; Vičič Gabrijel, zvan. II. kat., Maribor gl. kol.; Vouk Mihael, zvan. II. kat., Pragersko; vozovni zanisovalec: Orozl Vinko, zvan. I. kat., Celje; nakladnik: Lipovšek Jurij, zvan. II. kat., Zidani most.

Druge vesti

★ **Katehetski dan** se bliža. Torek, 27. avgusta, se zberejo zborovalci v semeniški dvorani ob devetih. Na skupščino je vabljena duhovščina ljubljanske in lavantinske škofije. Odbor opozarja zlasti na razgovor o Novem katekizmu. Predlogi naj se pošljejo čimprej prof. dr. Gr. Pečjaku. Kdor se hoče udeležiti skupnega obeda v semenišču, naj se takoj javi tajniku A. Čadežu. Pred škofijo 6. Zakasnelih priglasov ne bo možno vpoštevati.

★ **Prosvetni dom na Čatežu pod Zaplazom** bo 1. septembra blagoslovil koadjutor dr. Gregorij Rožman. Ob 10 dopoldne sprejem gostov, ob četrt na 11 sv. maša, nato blagoslov doma in slavnostno zborovanje. Po litanijah javna telovadba in vrtna veselica. Sodeluje železničarska godba »Sloga«. Prireditev se vrši ob vsakem vremenu.

★ **Strela je udarila** v nedeljo 18. avgusta ob 10 zvečer v Poljčanah v poslopje g. Doljšaka. Gospodarsko poslopje je pogorelo do tal.

★ **Štorklje.** Letošnje leto je po Slovenski Krajini izredno veliko število štorkelj, zlasti v dolnjelendavskem okraju. Ako gre človek na travnike, vidi te dolgonoge ptiče, kako se sprehajajo po zeleni travi in iščejo hrano. Rdeči kljuni jim štrlijo daleč naprej in velike svetle oči pazijo, da se jim kdo ne približa. Zanimivo jih je opazovati, ko se jih zbere več skupaj in snivajo, stoječ na eni nogi. Zlasti pa pogled na nje, ko se jih vozi po zraku celo nad štirideset skupaj, je lep, ker izgledajo kakor zrakoplovi. Štorklje so pri domačem prebivalstvu zelo priljubljene ptice in Bog ne daj, da bi jim storil kdo kaj žalega.

★ **Podjeten kolesarski tat.** Te dni je bila izvršena onkraj Save, v takozvanem »produ« blizu Nadgorice, tatvino kolesa. Posestnikov sin Tine Kajzer iz Tamočevega je šel v »prod« kosit. Z doma se je odpeljal čez Ježico in črnuški most na kolesu. Prišedši v »prod«, je položil kolo v bližnji grm in ga pokril s kocem. Ko se je med košnjo oddaljil kakih 50 korakov od kolesa, je to priliko izrabil podjeten kolesarski tat, ki je očividno prežal kje v grmovju, sedel na kolo in jadrno oddirjal. Veliko je bilo presenečenje mladega kosca, ko je nekaj časa pozneje hotel popeljati kolo naprej, da bi ga imel bliže sebe, a kolesa ni bilo nikjer. Nesrečni fant se je podvizal do bližnje ceste, če ne bi morda opazil bežečega tatu. Neki drugi kosci so Kajzerju povedali, da je pravkar dirkal po cesti neki golorok kolesar, kot da ga ženejo vetrovi. Ukradeno kolo je bilo še jako dobro ohranjeno in vredno najmanj 1500 Din.

★ **Novomeškim osmošolcem l. 1904.** Po petindvajsetih letih v torek, dne 27. t. m., popoldne sestanek pri očetu »Štemburju« v Kandiji.

★ **Če je kibic preveč navdušen.** V Zagrebu sta v nedeljo igrala ostro nogometno tekmo kluba Ilirija in Sokol. Pri tej tekmi se je odigral dogodek, ki bo morda veljal življenje človeka. Ko je Ilirija dosegla izravnajoči gol, se je gledalec Martin Štampar tako navdušil, da je v svoji radosti pograbil za prazno steklenico ter jo vrgel med občinstvo. Steklenica je zadela Franja Pavišiča v glavo. Pavišič je bil težko ranjen in so ga nezavestnega prepeljali v bolnišnico. Policija je aretirala Štamparja in ga odvedla v zapor.

★ **V Bosni iščejo petrolej.** Tekom tega tedna odpotuje na planino Majevico v Bosni direktor drž. rudarskih podjetij dr. Velimir Jovanovič. Na Majevici se že nahaja komisija pod vodstvom belgrajskega vseučiliškega profesorja dr. Luikoviča. Komisija preiskuje in določa kraje, kjer se bo vrtalo do ležišč nafte. Na podlagi rezultata tega preiskovanja bo komisia določila kraje za vrtanje končnih rovov.

★ **Pod vlak se je vrgla.** Pred dnevi se je pozno zvečer na odprti progi med postajama Jastrebarsko in Draganiči vrgla pod tovorni vlak, ki je vozil iz Karlovca proti Zagrebu, 29-letna Danica Bohaček. Bila je na mestu mrtva. Pri njej so našli poslovilno pismo, naslovljeno na njene stariše. Vzrok samoumora ni znan.

★ **Vlak skočil s tira.** Pred dnevi je ob prihodu nekega tovornega vlaka na postajo Prikraj pri Koprivnici skočilo šest zadnjih vagonov tega vlaka s tira. Vagoni so preprečevali prihod in odhod vlakov na tej postaji, tako da se je moral potniški promet proti Zagrebu in Koprivnici vršiti s prestopanjem. Na lice mesta je takoj prišla komisija. Delavcem se je posrečilo po nekaj urah odstraniti zapreko. Radi te nezgode so imeli vsi osebni in brzovlaki na tej progi po več ur zamude. Škoda je zelo velika. Uvedena je preiskava.

★ **Vinska konferenca v Splitu.** Dne 25. t. m. se bo vršila v Splitu vinska konferenca, ki je bila sklicana na inicijativo splitskega oblastnega odbora. Na konferenci se bodo pretresale vse potrebne mere, da se odstrani letošnja težka vinska kriza v Dalmaciji, ki postaja še težja, čimbolj se bliža čas trgatve. Kot znano, se v večini dalmatinskih vinorodnih krajev nahajajo še velike količine neprodanega vina lanske trgatve.

★ **Nova tovarna cementa v Dalmaciji.** Svoječasno je bilo v naši javnosti mnogo govora o namenu neke belgijske industrijske skupine, da zgradi v Sučurcu pri Splitu veliko tovarno cementa. Ta tovarna naj bi delala v družbi z nekaterimi domačimi ljudmi. Sedaj kaže, da se bliža ta načrt svojemu uresničenju, ker je omenjena belgijska skupina že pripravljena, da vloži v novo industrijo cementa nad 100 milijonov dinarjev. Tvrdka še ni protokolirana.

★ **Konj ubil dečka.** Na travniku v zagrebškem predmestju je kmet Lovrenčič pasel svojega konja. Gospodar je konja čuval celo popoldne, ob 6 pa je odšel večerjat. Konja je pustil brez nadzorstva na travniku. V bližini so se igrali otroci in 7 letni Mijo je vzel nek drog ter ž njim jel dražiti konja. Naenkrat je konj udaril z zadnjimi nogami nazaj ter sunil malega fantka naravnost v prsa. Deček se je zgrudil na travo, drugi otroci so poklicali njegovega očeta, toda ta je svojega otroka našel že mrtvega na travi.

★ **Tragedija očeta na sinovem grobu.** Na izraelskem pokopališču v Sisku so te dni našli na nekem grobu mrtvega človeka. Na majhnem lističu, ki se je na mrtvecu nahajal, je bilo zapisano njegovo ime. Ugotovilo se je, da gre za samomor iz žalosti. Pokojni se piše Neufeld ter je bil privatni uradnik. Imel je sina edinca, ki mu je pred par leti utonil v Savi pri Zagrebu. Njegovo truplo je Sava pri Sisku vrgla na površje ter so potem utopljenca pokopali v Sisku. Nesrečni oče ni mogel preboleti smrti svojega edinca, pa je prišel in se ubil na grobu svojega sina. Zdaj bodo nesrečneža pokopali poleg sina v isti grob.

•

★ **Stenski zemljevid Evrope za šolske sobe.** Priredil dr. Valter Bohinec, velikost 156×104 cm. Cena za nenalepljen zemljevid v 2 listih Din 80.—, nalepljen na platno s palicami Din 220.—. Založila Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani. Z izdajo tega zemljevida je ustreženo zlasti šolam, uradom, društvom, trgovskim podjetjem itd. kakor tudi posameznikom. Zemljevid je natančno izdelan in upošteva vse tozadevne izpremembe do najnovejšega časa. Na zemljividu so označane v glavnih potezah terenske formacije, najvažnejši vrhovi in reke (pri teh tudi njih plovnost). Jako nazorno pa je orisana v barvah politična razdelitev. Takega zemljevida doslej nimajo ne Srbi ne Hrvati. Šolam in drugim javnim lokalom je zemljevid nujno potreben.

★ **Rogaška Slatina,** najbolj renomirano zdravilišče proti boleznim želodca, črevesa, mehurja, žolčnih kamnov, srca, ledvic in jeter. Najuspešnejše in ceno zdravljenje v maju, juniju in septembru. Zahtevajte prospekte!

★ **Prvo ljubljansko grozdje,** rdeče, je v kolodvorski ulici na vrtu g. kavarnarja in gostilničarja Leon Pogačnika, ki toči samo pristna vina, rdeča in bela iz kleti g. Jegliča v Krškem.

Ljubljana

Nočna služba lekarn

Nočno službo imajo drevi: Sušnik, Marijin trg 5 in Kuralt, Gosposvetska cesta 10.

⊙ **V uršulinskem samostanu** je umrla v nedeljo 18. avgusta sestra-lajika Marija Cirila Grošelj. Pokojnica je bila doma iz Doba. Umrla je v 78. letu starosti in v 45. letu redovnih obljub Bog bodi milostljiv njeni duši!

⊙ **Umrl je g.** Janko Mladič, višji računski svetnik v pokoju. Pokopali ga bodo danes ob 5 pop. Blag mu spomin!

⊙ **Skrbi mestne občine radi preskrbe s kurivom.** Poročali smo svoječasno, da je glavna železniška direkcija zvišala za letošnjo jesensko sezono prevozno tarifo za kurivo za 20%. Mestna občina, ki bi bila s tem oškodovana za okrog 70 tisoč dinarjev, je poslala prometnemu ministrstvu prošnjo, naj se ji dovoli tudi v jesenski sezoni stara tarifa, sklicevaje se na to, da višji znesek za prevoz kuriva v njenem proračunu ni določen. Prometno ministrstvo te prošnje ni ugodno rešilo. Mestna občina si bo pomagala na ta način, da si bo preskrbela po možnosti vse potrebno kurivo že do 1. septembra, ko stopi nova tarifa v veljavo.

---

povsod enako doma! Nacionalizem je samo preostanek neblage preteklosti!«

Tako sem se sprl s starši, ki so nenadno pričeli govoriti o državi, ljubezni do Rusije in sličnem, ko da niso izpulili iz moje otroške duše vsega tega »plevela«! V srcu naših staršev so pač oživela v trenutku velike nevarnosti gesla nekdanjih »narodnikov«, iskre, ki so plamtele pod marksistovskim pepelom. A mi, mlado pokoljenje, nismo imeli sličnih spominov: bili smo deležni drugačne, bolj »smotrene« vzgoje. Kdo nas je torej pahnil v prepad? Vi, vi sami!

*

Za slovo vam moram povedati resnico o veri, v kateri ste me vi nasilno krstili namesto Jezusovih naukov... Ta vera je kruta in neusmiljena, ne temelji na ljubezni, temveč na maščevalnosti. Zato uči njen prerok Liebknecht svoje pristaše, da so vsi nesocialisti sovražniki. Če dviga Kristusov nauk človeka nad živalstvo, ga ponižuje Marksov nauk do navadne živeli. Oba nauka sta v bistvu nasprotna, in zaman pusti pesnik Blok v svojih »Dvanajstih« korakati pred nami, boljševiki, Kristusa v belem vencu in z rdečo zastavo... Ali se spominjate, kako je skušal hudi duh Jezusa v puščavi? Ali se spominjate čudeža, katerega je skušnjavec od Njega zahteval? Rekel mu je: »Ako si Sin Božji, reci, naj bodo kamni kruh«. Kakor se vidi, je bil hudič dober sociolog: trdil je, kakor naši učitelji, da je socializem pravzaprav želodčno vprašanje. A Kristus mu je rekel: »Poberi se, satan, človek ne živi samo od kruha!«

Po Marksovih naukih je človek le zver, ki se bori za obstanek kakor vsako drugo bitje. Na svetu ni torej ne dobrega, ne zlega, ni pravičnosti in resnice, katero obrodi Kristusova životvorna ljubezen do bližnjega. Borbena živalska skupina, kateri je ime »delavski razred«, se ne briga v duhu »naravne nujnosti« za nobeno verstvo ali nravstvenost... Na žalost, sem vse to razumel prepozno, ker so hodili volki v ovčjih kožah. Razumel sem to šele zdaj, ko je šel novi Marksov islam pridobivat z ognjem in mečem vse, ki so drugega mišljenja. Vi, očetje, pravite nam, da nismo boljševiki pravi marksisti in socialisti. Mar nočete tudi vi vpostaviti svoje diktature proletarijata? Mi smo vas samo prehiteli in ljudem pokazali, kako izgleda ta diktatura. Če nimate v sebi Boga, ne smete tudi misliti na božje kraljestvo! Obe poti ,naša in vaša, peljeta enako v kraljestvo Zveri!

Iskali smo obče sreče in našli le trpljenje. Iskali smo pravičnost in smo se pogreznili v nasilnost. Iskali smo popolno prostost in vstvarili suženjstvo... Samo zdaj sem razumel, da edino vera v Boga spremeni »najvišjo žival«, »izboljšano opico« v človeka. Marks, ki človeštvu jemlje Boga, ga vrže nazaj med opice... O, če bi mogel jaz zopet poiskati izgubljenega Kristusa! Vi, očetje, ste mi vzeli Boga v višavah, in ne verujem več v Marksa, vašega boga na zemlji... Ne verujem nikomur in ničemur več, ničesar nočem, ničesar ne pričakujem in nikogar nimam rad... Preklinjam svojo rojtsno uro in pričakujem smrt. To je vse.

Zbogom, napredne opice!

*

Ta žalostna povest opustošene človeške duše je nastala na temelju rokopisa, ki ga mi je izročila gospa Valentina Tarhanova. Stregla je ranjencem v neki bolnici v mestu Rostovu ob Donu med meščansko vojno. Rekla mi je, da je spisal rokopis ujeti sovjetski politični komisar, izobražen mladenič z imenom K. Bele oblasti so ga pomilostile, in ni bil ustreljen, pod pogojem, da se bo vojskoval zoper boljševike. A K. se je smrtnonevarno ranil z revolverjem in prišel v bolnico. Gospa Tarhanova, ki je stregla ranjencu, je pri njem bila dan poprej, nego je umrl. Mladenič ji je izročil zvezek, svoj rokopis s prošnjo, naj ga pošlje kateremukoli pisatelju. Gospa ga je poslala meni.

Praga, 21 decembra 1928.

Evgen Čirikov.

⊙ **Delavec izgubil pri nesreči dar govora.** Nenavadna, toda težka nesreča, se je pripetila včeraj na tako zvanem »cesarskem« vrtu za tobačno tovarno. 30letnemu delavcu »Probude« Ivanu Trillerju je padel pri delu težek tram na glavo. Vidnih poškodb ni dobil, toda tem težje notranje, kajti zgubil je dar govora. Reševalcem ni mogel povedati svojega imena in jim ga je moral napisati. Reševalni avto ga je prepeljal v bolnišnico.

⊙ **Nesreča pri nogometni tekmi.** V nedeljo popoldne se je pripetila na igrišču »Primorja« pri nogometni tekmi težja nesreča. 17 letni mizarski vajenec Franc Počkar je pri brcanju žoge padel ter si zlomil desno nogo. Rešilni voz ga je prepeljal v bolnišnico.

⊙ **Vlom.** Gostilničarka Marija Perlin na Vidovdanski cesti štev. 16 je prijavila, da je nekdo v nedeljo zvečer vlomil v njeno spalnico in odnesel srebrno uro ter lepo prešito odejo. Vlomilec je vrata odprl s tem, da je s kladivom odbil ključavnico. Gostilničarka je tatvine osumila nekega znanega ji moškega.

⊙ **Varuj se tujih žensk!** Delavec Janez T. iz Zgornje Šiške je imel te dni hudo smolo. Napil se je že ob belem dnevu in ko se je hotel odpeljati naprej, je prisedlo k njemu neznano mu dekle, ki ga je hitro pregovorilo, da ji je plačal večerjo v prvi gostilni, potem pa še podaril 10 Din. Janez je ostal sam v gostilni in pil dalje, pil in pil, toda kako se je to nehalo, sam ni vedel. Zjutraj se je znašel v skednju, kamor ga je pijanega zavlekel spat gostilničar. Ko je pregledal vsebino svoje listnice, je z žalostjo ugotovil, da je izginilo iz nje vseh 16 stotakov. Zapraviti toliko denarja ni mogel, kvečjemu kakih 200 Din. Vse ostalo pa mu je pobrala — kdo drugi — kot njegova znanka, ali bolje povedano neznanka, od prejšnjega večera. Janez pa je napravil še eno napako: tatvine ni takoj prijavil policiji, temveč je pričel kar sam iskati tatico. Čez nekaj dni jo je res srečal v Šiški in ji zaklical: »Ti, punca, čakaj no malo, se imava nekaj za zmeniti!« Toda dekle se mu je prav široko zasmejalo, skočilo k nekemu mladeniču na motorno kolo in izginilo. Janez je gledal za njo prav debelo. Samo toliko je še zvedel, da ji je ime Fani. Sedaj to Fani išče policija in išče jo tudi Janez. Ko jo bosta našla, menda od tistih 14 stotakov ne bo mnogo ostalo.

⊙ **Iz policijske torbe.** Dve ciganki sta počenjali in uganjali na Opekarski cesti nepopisen škandal. Bili sta popolnoma pijani. Kaznovani bosta radi beračenja, pijanosti in nedostojnega vedenja. — Leopoldu Podržaju je bilo v nedeljo izpred cerkve na Rakovniku med mašo ukradeno 1200 dinarjev vredno kolo. — Zahrbten napad je bil izvršen v nedeljo zvečer v Spodnji Šiški na neko vračajočo se družbo kopalcev. Eden od kopalcev je dobil strel z repetirno pištolo v lice. Ostal je v domači oskrbi.

⊙ **Kemično snaženje oblek — Šimenc,** Kolodvorska ulica 8.

Maribor

□ **Občni zbor Lavantinske »Vzajemnosti«** bo 26. avgusta t. l. ob 10 predpoldne v hiši mestnega župana g. Miha Brenčiča v Ptuju in ne, kakor je bilo objavljeno, v Narodnem domu v Ptuju.

□ **Duhovne vaje** za duhovnike lavantinske škofije so se pričele včeraj, 19. avgusta v knezoškofijskem dijaškem semenišču. Vodi jih mons. prof. dr. Jakob Ukmar iz Trsta. Udeležuje se vaj okoli 50 duhovnikov. Jeseni bodo duhovne vaje tudi v Rogaški Slatini.

□ **V Jarenini** sta bila dne 18. avgusta slovesno odlikovana mil. g. kanonik in dekan Josip Čižek z redom sv. Save IV. vrste in župan Fr. Šparl z zlato kolajno. Odlikovanje je izvršil okrajni načelnik dr. Marko Ipavic. Slavnost se je izvršila na okrašenem prostoru pri cerkvi ob navzočnosti župljanov in gostov. Popoldne je v čast slavljencema priredilo Prosvetno društvo s sodelovanjem pevskega društva »Maribor« dobro uspelo narodno veselico. Udeležila sta se je tudi župan dr. Juvan in častni kanonik univerzitetni prof. dr. Lukman.

□ **Izlet na Plitviška jezera,** ki ga je priredilo vodstvo mestnega avtobus prometa, je izvrstno uspel. Autobus z 18 udeleženci se je srečno vrnil dne 18. avgusta ob 11 ponoči. Na celi poti ni bilo ne enega defekta in nobene nezgode. Vodil je izlet g. Neralič, a šofer je bil g. Drofenik.

□ **Sprejem izvenmariborskih otrok v mestne osnovne in meščanske šole.** Ker so se sosedne občine v principu izrekle za to, da bodo prispevale h gradnji in k vzdrževanju novega šolskega poslopja na desnem bregu Drave, je izpremenil kraj. šolski odbor v Mariboru svoj prvotni sklep radi odklonitve izvenmariborskih učencev in učenk ter je določil: 1. V prvi razred mestnih osnovnih in meščanskih šol se v šol. letu 1929-30 sploh ne sprejema izvenmariborskih učencev in učenk razen onih, katerih starši dokažejo, da imajo stalno službo v mestu, da pa ne morejo tu dobiti stanovanja. — 2. V ostale razrede morejo biti izvenmariborski učenci sprejeti, kolikor bo prostora na razpolago. — 3. Za vsakega izvenmariborskega otroka pod 2. je treba plačati pri mestni blagajni letni prispevek 400 Din ali nakrat ali pa v 8 mesečnih obrokih po 50 Din. Oprostitev od plačevanja ni.

□ **Pol nagi ljudje na cesti.** Iz Studencev nam pišejo. Večkrat srečamo kar na javni cesti večje ali manjše število odraslih in manj odraslih kopalcev, opremljenih samo s kopalno obleko. Prihajajo od spodnjega dela proti zgornjemu. Studenčani protestiramo proti takim neestetičnim obiskom in promeniranju. S tem se pohujšuje mladina; a tudi odraslim pasantom, ki imajo še količkaj sramežljivega čuta, ne narede prijetnih utisov. Prosimo višjo oblast, da to enkrat za vedno zabrani; saj ima moč in sredstva ter dolžnost.

□ **Med nalivom** v noči od nedelje na pondeljek je v mariborski okolici padala tudi toča, ki pa ni napravila posebne škode.

□ **Iz Maribora** se je ob včerajšnji nevihti videl vrh visokega Kozjaka na zapadni strani Maribora velik požar. Gorela je neka kmetija v kotu med župnijami Kamnica, Selnica in Sv. Križ.

□ **Iz splošne bolnišnice** so v soboto zbežale čez visoki plot tri znane slaboglasne ženske: Marija G., Katarina L. in Ivanka K. Odnesle so tudi bolniško obleko. Policija je eno od teh v nedeljo zvečer že aretirala.

□ **Borza dela** v Mariboru potrebuje nujno 1 gaterista in 1 brivca.

Izmed sodobnih književnih izdaj so

dr. Ivan Pregljevi izbrani spisi

priznano tako po vsebini kakor po opremi na prvem mestu.

Vsak zvezek stane broširan Din 45·— elegantno vezan Din 60·—.

Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani.

Če se kaj takega pripeti

se gospa Mica samo smehlja. Kaj pa more mala nebogljenka zato. Le hitro čisto obleko za njo in svež predpasnik za mamico, saj vse madeže odstrani brez truda le

Schichtov RADION

Celje

⊸ **V gledališkem tečaju** predava drevi sanitetni referent g. dr. Anton Schwab o higijeni glasotvornih organov ter anatomiji slušnega organa. Nato sledi takoj režija »Ženitve«.

⊸ **Blagoslovitev orlovskega prapora** v Št. Juriju ob juž. žel. ter proslava 20 letnice obstoja tamkajšnjega Orla se je prošlo nedeljo 18. avgusta izvršila v najlepšem redu ter ob velikem zanimanju prebivalstva ne le šentjurskega temveč tudi onega iz okoliških župnij. Po prihodu jutranjih vlakov se je od kolodvora razvil veličasten sprevod, na čelu mu železničarska godba iz Celja. Sprevod se je pomikal skozi trg, ki je bil lepo okrašen z zastavami (celo sicer orlovstvu ne baš prijazne hiše so jih imele), v župno cerkev, kjer je orlovstvo prisostvovalo službi božji in kjer je častni kanonik šentjurski blagoslovil novi prapor, izdelan po znanem načrtu arhitekta Plečnika. Popoldne se je vršil na lepo prirejenem telovadišču ob šoli posrečen telovadni nastop, ki mu je prisostvovalo okoli 800 oseb.

⊸ **Na državni dekliški meščanski šoli v Celju** se bo vršilo redno vpisovanje učenk 30. in 31. avgusta, vsakikrat od 8 do 12. Ponavljalni izpiti se začnejo 27. avgusta.

⊸ **Celjski mestni občinski svet** ima v nedeljo 25. avgusta ob 9. dopoldne sejo z edino točko dnevnega reda: Izvolitev dveh članov celjskega okrajnega cestnega odbora.

⊸ **Iz celjske bolnišnice.** V nedeljo 18. avgusta je tukaj umrla 71 letna Marija Salobir, zasebnica iz Vrhov 33 v teharski občini. — Včeraj so prepeljali v bolnišnico težko poškodovanega posestnika Štefana Doberšeka iz Babne gore pri Sv. Štefanu. Z možnarji so streljali, pa je preveč nabasan možnar razneslo in Doberšku so drobci možnarja grdo razmesarili desno stran telesa.

⊸ **Po odhodu cirkusa.** Cirkus »Columbia« je hvala Bogu odšel. Čeprav smo o njem napisali, kakšen da je in da lahko Celjani radi njega mirno spijo, je vendar imel sijajen obisk in smo Celjani za toliko pozornost, ki jo potujočemu cirkusu posvečamo, zares lahko ponosni. V slabem spominu bo cirkus ostal trem celjskim muzikantom, ki so spremljali s svojo »jazz-godbo« cirkuške predstave. Poslednji večer po zadnji predstavi bi morali dobiti še od podjetnika izplačanih 180 Din, pa jih niso dobili. V Trbovlje da se preseli cirkus in tam godbo rabi, pa da naj gredo muzikanti lepo ž njim v Trbovlje, kjer bodo že dobili plačano. Muzikanti niso bil istega mnenja in jih nikakor ni bila volja potovati s cirkusom po svetu, a podjetnik jim vseeno ni maral plačati. Pa so bili svečeniki glasbe prisiljeni zaprositi za pomoč oblast, ki bo skušala cirkuškega podjetnika na primeren način prijeti.

⊸ **Nova mestna avtobusna zveza.** Avtobus mesta Celja je otvoril novo zvezo in sicer z Dramljami. Na tej progi vozi manjši avtobus znamke Chevrolet dnevno dvakrat in sicer le ob delavnikih. Iz Celja odpelje voz zjutraj ob 5.50 in vozi skozi Teharje, Štore in Sv. Jurij ob j. ž. v Dramlje. Iz Dramelj se vrača ob 7 in sicer preko Blagovne in Teharja ter dospe v Celje ob 7.50. Drugič pelje iz Celja ob 12.50 preko Teharja in Blagovne ter dospe v Dramlje ob 13.05, vrača pa se od tam ob 14.18 in pride v Celje ob 15.16. Ta vozni red je le začasen in bo podjetje radevolje vpoštevalo glede njega vsak tehten predlog odnosno nasvet.

⊸ **Tatvine koles se že kar sumljivo množijo.** Že enkrat smo prošli teden ugotovili nenormalno naraščanje tatvin koles. Danes moramo poročati zopet kar o treh takih tatvinah Dne 16. avgusta je slikarski pomočnik Stanko Holobar pustil svoje kolo na dvorišču domače hiše Za kresijo. Kot kafra je izginilo. Bilo je črno pleskano, obroči na kolesih so bili rumeni, vredno pa je kakih 1500 dinarjev. — Oplotnik Josip, posestnik iz Grajske vasi, se je 16. avgusta dopoldne pripeljal po opravkih v Celje. Ko je šel v urad okrajnega načelstva, je pustil kolo v veži, ko pa se je vrnil, kolesa ni več našel. Bilo je znamke »Ipak«, opremljeno s štev. 281693, črno pleskano, skoro novo, vredno 1750 Din. — Satler Ivan iz Založ pri Polzeli je prišel v nedeljo 18. avgusta v celjsko bolnišnico obiskat znanca-bolnika. Kolo je prislonil na bolniškem dvorišču k zidu blizu bolniške kuhinje. Mudil se je kaki dve uri pri bolniku na obisku. Med tem jo je nekdo z njegovim kolesom popihal. Bilo je tam ob zidu mnogo koles bolniških obiskovalcev, pa ravno Satlerjevo je moralo postati žrtev tatu, ko bi ga za daljno pot v Založe prav hudo potreboval. Kolo je znamke »Puch«, črno pleskano, z rumenimi ročaji in 1500 Din vredno.

⊸ **Stojalo za fotoaparat** je prošli petek opoldne našel cerkovnik Tratnik v Marijini cerkvi. Lastnik ga dobi na policiji.

⊸ **Kanarček je priletel** prošli četrtek v stanovanje Marije Orličnik na Savinjskem nabr. št. 1. Orličnik ga je sprejela za svojega, dokler se ne oglasi lastnik.

Hrastnik

Na Brnici je umrl bivši vrtnar Plešek. — V ljubljanski bolnici je umrl vpokojeni rudar in posestnik Mihael Klajnšek. S tem je zadela Klajnškovo družino že druga nesreča. Pred kratkim jim je namreč zgorel kozolec.

Ptuj

Dijaški dom v Ptuju sprejema dijake za vse razrede gimnazije. Gojenci so preskrbljeni s popolno hrano in stanovanjem, študirajo pod strokovnim vodstvom in nadzorstvom. Zavod izkazuje vsa leta izvrstne učne uspehe pri gojencih, katerih lahko sprejme sto. Vodstvo pošilja na željo prospekte. Opozarja se občinstvo zlasti na to, **da so vse vesti o ukinitvi ptujske gimnazije popolnoma neosnovane in bo prihodnje šolsko leto normalen pouk na nižjih in višjih razredih.**

SV. JURIJ OB TABORU.

Pomotoma v različnih pratikah in **Koledarjih** za 7. septembra določeni živinski in kramarski sejm se vrši že dve leti vselej na dan 7. septembra, če pa odpade ta dan na nedeljo, pa se vrši ta sejm vselej naslednji dan. Razen tega sejma ima Sv. Jurij ob Taboru še sledeče živinske in kramarske sejme: 29. januarja, 10. marca, 7. septembra in 21. novembra. Ker se je živinoreja v vranskem okraju, posebno pa v občini, priznano močno razvila ter se gojijo lepe pasme, so sejmi v tej občini zelo dobro obiskani od sosednjih živinorejcev in mesarjev.

Dopisi

Jesenice

Težka nezgoda. Tovarniški delavec Legat Alojzij je pozno ponoči prišel iz gostilne, tako zvane »kavarne«, nasproti spodnjemu koncu tovarne. Šel je nekaj časa po državni cesti, kar naenkrat pa pridrvi za njim avto, ga podere na tla, nato pa drvi naprej. Ponesrečeni Legat ima dvakrat zlomljeno nogo in izpahnjeno roko. V nezavestnem stanju so ga prinesli v tovarniško bolnico. Ali avto ni dajal nobenih znamenj, ali pa jih je Legat preslišal, kdo ve in bo tudi težko ugotoviti. Tudi za številko avtomobila ni bilo in najbrže tudi ne bo mogoče zvedeti. Da ni na Jesenicah in Savi še več avtomobilskih nezgod, se je le čuditi. Lepa, gladka državna cesta je seveda za vsakega avtomobilista vabljiva in zato vsak izrabi priliko, da baš skozi naše mesto preizkuša brzino svojega vozila, ne meneč se za pasante in uboge stanovalce ob cesti, ki morajo v tej vročini imeti noč in dan zaprta okna, sicer bi se udušili v prahu.

Na tako zvanem »Travniku« na Borovljah je pri gradnji nove hiše g. Šorlija ponesrečil neki tesar, katerega ime do trenutka, ko to pišemo, ni bilo mogoče ugotoviti. Pri postavljanju ostrešja je padel raz zid na kup kamenja ter se pri padcu težko poškodoval, si nalomil rebra ter potolkel glavo. Ker si je pri padcu močno pretresel možgane, je ves čas v nezavesti ter za vsak transport v bolnico nezmožen. Doma je iz Grabča pri Gorjah.

Pleskarji, ki že okoli dva meseca barvajo železniški most preko savške ceste in Save, so našli na mostu neki defekt, vsled česar že par dni vsi vlaki vozijo čez most z brzino petih kilometrov.

Tržič

Vpisovanje v deško in dekliško meščansko šolo se vrši v nedeljo, 1. in v ponedeljek 2. septembra od 8. do 12. ure v ravnateljevi pisarni. Pri vpisu je treba plačati prispevek za zdravstveni fond v znesku 20 Din. Tega prispevka so oproščeni tisti, ki prineso potrdilo od županstva, da so ubožni. Ponavljalni in zasebni izpiti se vrše v ponedeljek 26. avgusta po razporedu, ki je na oglasni deski. Priglašeni kandidati naj se javijo ta dan ob pol 8. uri v ravnateljevi pisarni, kjer dobe še podrobna navodila.

Novo mesto

Porotne razprave pri okrožnem sodišču v Novem mestu se prično dne 2. septembra 1929. Pred poroto se bodo zagovarjali: dne 2. sept. Brodnik Martin radi hudodelstva težke telesne poškodbe s posledico trajnega oslabljenja vida na desnem očesu; dne 3. sept. Ahlin Albin radi hudodelstva uboja; dne 4. sept. Koricky Marija istotako radi hudodelstva uboja; dne 5. septembra pa bodo sedeli pred poroto sloviti roparji in tatovi Jakopin Ignacij, Kolenc Franc, Mali Martin, Mali Avgust in Vrhovšek Janez. Zagovarjali se bodo radi neštetih tatvin in ropov, ki so jih vršili v raznih krajih Dolenjske.

Za prihodnje porotno zasedanje so izžrebani sledeči porotniki: Boltezar Ivan, pos., Mala gora 3, Kočevje; Malnarič Ivan, posestnik, Krupa 3, Črnomelj; Picek Ciril, trgovec, Ribnica 81, Šuštarič Ivan, pos. in trg. Črnomelj, Štibernik Martin pos. in trg. Luče 41, Višnja gora, Zupančič Anton, posestnik, Polje 3, Višnja gora, Erbežnik Franc, pos., Gor. Polje št. 4, Novo mesto, Debelak Franc, pos., Mali log 11, Loški potok, Brsan Franc, posestnik, Orehovec 22, Kostanjevica, Hribar Ernest, pos., Jesenice 11, Kostanjevica, Kastelic Anton, pos., Dol. Podšumberk, Trebnje, Vidic Franc, pos. in župan, Polica 4, Višnja gora, Zajc Franc, pos., Vel. Dole 7, Višnja gora, Kambič Jože, pos. in gost., Metlika 22, Kerin Franc, pos. in gost., Sv. Križ 43 pri Kostanjevici, Markelj Anton, pos., Rudeči kal 8, Višnja gora, Pelko Gašper, gostilničar, Toplice 2, Novo mesto, Malešič Julij, pos., Gradac 21, Metlika, Stopar Farnc, pos. in mlinar, Metnaj 2, Višnja gora, Peteh Mate, pos., Vel. Sela 10, Črnomelj, Andolšek Matej, pos., Vel. Poljane 32, Ribnica, Klun Ignacij, pos., Gorenja vas 16, Ribnica, Mlakar Anton, posestnik, Hudobrezje 4, Krško, Novak Anton, pos., Mala vas 14, Velike Lašče, Kapler Josip, pos. in župan, Bučka 9, Krško, Pacek Janez, pos. Vel. Podlog 12, Krško, Weibl Viktor, trgovec, Metlika 14, Pušlar Alojzij, pos., Podsmreka 3, Višnja gora, Ilc Karol, pos. in gost., Goriča vas 41, Ribnica, Deu Ivan, pos. in gost., Mokronog 56, Cvelbar Franc, pos. in gost., Mršeča vas 2, Krško, Piškur Franc, pos., Statenberg 1, Mokronog, Hočevar Ivan, gostilničar v Vel. Laščah 24, Frajdiga Franc, pos., Sodražica 50, Luzar Franc, pos., Grublje 12, Kostanjevica, Konca Anton, pos., Sodinja vas 15, Črnomelj. — Kot namestniki pa: Karas Ivan, brivec, Kandija 95, Darovec Matija, posestnik, Ločna 15, Turk Anton, pos., Vel. Škrjanče 2, Preželj Jakob, ključavničar, Novo mesto 124, Podbevšek Miha, čevljar, Gotna vas 54, Pavlin Matija, posestnik, Češča vas 17, Turk Josip, trgovec, Novo mesto 220, Judež Jože, pos., Vel. Cikava 3, Kastelic Ivan, pek, Novo mesto 105.

Metlika

Vinogradi. Že čriček prepeva, se grozdje mehča, veselo odmeva, ta pesem gora. Nastopil je namreč tisti čas, ko je tako prijetno ob mesečnih večerih sanjati med vinskimi goricami in te v resnici to petje znanilca mehkega grozdja uspava v nekako nirvano in ko bi bil človek poet, bi moral tam peti. Letošnja letina je nenavaden pojav, pa v dobrem pomenu besed, ko je po dolgi ostri zimi vse tako lepo uspelo in še uspeva. Tudi grozdje, ki bo kvantitativno malo manj obrodilo, bo pa kvalitativno mnogo boljše od lanskega. To se kaže že sedaj, popolnoma se bo pa pokazalo, ako bo še jesen lepa in topla. Ti lepi avgustovi dnevi ,v katerih solnce kar žge, zelo dobro denejo vinskim goricam in grozdju. Saj je pa tudi potreba, da pridemo do kakih dohodkov.

Vzorno klet so začeli graditi. Res malo kasno je že, pa vendar upamo, da bo mogla Vinarska in kletarska zadruga že letošnje leto nastopiti in vsaj male začetke pokazati. Ogled se je vršil pretekli teden, pa je celotna komisija bila mnenja, da je prostor za to klet zelo srečno izbran. Delo je prevzel tukajšnji mojster A. Battelino, materijal pa bo zadruga sama preskrbela. Bog jim daj srečo!

Šah

ŠAHOVSKI TURNIR V KARLOVIH VARIH

Dr. Vidmar je premagal gdčno **Menšikovo** po 88 potezah. V našem nedeljskem poročilu je bilo pomotoma napisano, da je dosegel naš rojak samo remis. Končno stanje pa je bilo navedeno pravilno. Viseče partije so bile v soboto končane s tem rezultatom: **dr. Vidmar** je premagal **Menšikovo, Rubinstein** je premagal **Spielmanna,** partiji **Colle—Becker** in **Rubinstein—Yates** pa sta bili remis. Stanje po 14. kolu je torej bilo: Capablanca, Spielmann 10, dr. Vidmar 9 in pol, Niemzowitsch 9 in Rubinstein 8 in pol.

15. kolo: Gilg je izgubil proti **Treybalu, Colle** proti **Euweju,** partija **dr. Vidmar—dr. Becker** ni bila doigrana, **Spielmann** je premagal gdčno **Menšikovo, Maroszy Yatesa, Bogoljubov Thomasa, Niemzowitsch Sämischa** in **Capablanca Marshalla.** Remis pa so bile partije: **Tartakower—Canal, Mattison—Grünfeld.** Partija **Rubinstein—Johner** je ostala nedoigrana. — Pripomniti je še, da se je v 15. kolu odigrala najkrajša partija turnirja. Proti Euweju se je udal Colle po 13. potezi.

Stanje po 15. kolu: Capablanca, Spielmann 11, Niemzowitsch 10, dr. Vidmar 9 in pol (1), Euwe 9, Rubinstein 8 in pol (1), Bogoljubov, Grünfeld 8 in pol, Maroszy 7 in pol, dr. Becker 7 (1), Colle, Tartakower, Canal, dr. Treybal, Mattison 7, Sämisch 6 in pol, Johner 6 (1), Gilg, Marshall 6, Yates 5 in pol, Thomas 4, Menšikova 3.

Naše dijaštvo

Vsi oni abiturijenti, ki refletkirajo jeseni na *akademsko menzo* (v Marijanišču), naj nemudoma dopošljejo svoje počitniške naslove, da se jim nanje pošljejo nabiralne pole, na katere se bo društvo pri zniževanju relutuma predvsem oziralo. — *Opozarjamo,* da vsa dosedanja skupna javljenja po organizacijah, ki smo jih prejeli pred začetkom počitnic po sklepu odbora niso mogla priti v poštev, ker so bila nejasna. Zato nujno prosimo vse dotične abiturijente, da svoj naslov *ponovno* pošljejo na naslov: Dijaško podporno društvo, Akademski dom, Miklošičeva cesta 5, Ljubljana.

Prireditve in društvene vesti

Pevski zbor Glasbene Matice. Danes ob 20 skupna vaja in sestanek. — Odbor.

Poizvedovanja

Najdeno. Lastnik suknjiča, ki ga je 18. t. m. pozabil v romarskem vlaku s sv. Višarij, naj se zglasi pri hišniku Narodn. muzeja v Ljubljani. — V Retečah se je preteklo nedeljo našla moška žepna ura. Več se izve v upravi »Slovenca«.

Izgubljena je bila 17. avgusta rujava listnica z 230 Din na poti od Kranja do Ljubljane. Pošteni najditelj se prosi, da jo odda proti nagradi v oglasnem oddelku »Slovenca«.

Rujav moški suknjič sem pozabil v romarskem vlaku iz sv. Višarij. Pošten najditelj naj ga proti event. nagradi izroči oziroma sporoči na naslov Slovenska prosvetna zveza, Ljubljana, Miklošičeva cesta.

Prva celotna izdaja!

Doktorja Franceta Prešerna

zbrano delo

Cena Din 40·—, eleg. vezana Din 55·—

Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani.

Sveta življenje in vrvenje

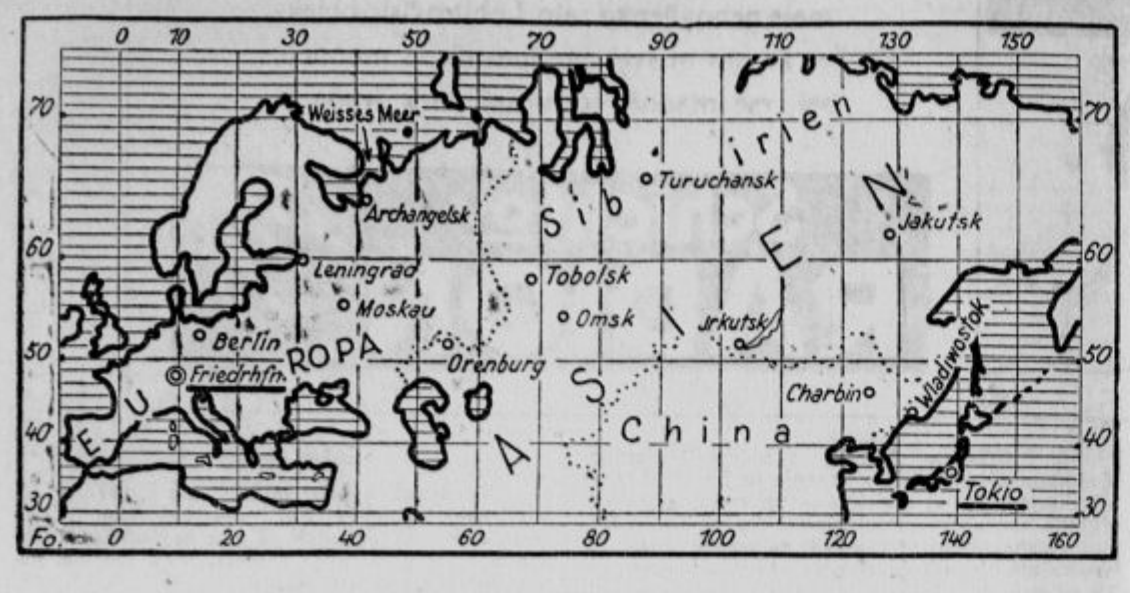

»Zeppelin« na svetovnem poletu; dne 19. t. m. je pristal v Tokiju

Miramare

Miramare, grad avstrijskega nadvojvode Maksimiljana, čegar tragična usoda je prizadela tudi znatno število Slovencev in Hrvatov, je veljal preje kot ena najbolj romantičnih točk sveta. Tudi danes še napravlja s svojimi zobčastimi, kakor alabaster belimi nadzidki, dvigajoč se iz sinjega zaliva, obkroženega s temnimi cipresami — čaroben vtis. To pa ne s svojo arhitektonsko obliko, saj je njegov stavbenik brez vsake lastne fantazije postavil

General Blücher (v. Galen), vrhovni poveljnik nove ruske daljnovzhodne armade.

na skalno steno v Tržaškem zalivu enostavno kopijo angleškega gradu Windsorcastle. Toda s svojo okolico vred izvaja ta igračka na gledalca vendarle pretresljiv čar, to pa zaradi tragičnih senc, ki kakor koprena leže nad njegovimi belimi zidovi.

Miramare — ime, ki so si ga mogli izmisliti samo romantiki romantične dobe — predstavlja kraljevski sen, ki je bil kmalu dosanjan. Komaj dograjen in s knežjim sijajem — ki pa vedno spominja na gledišče in kulise — opremljen, je grozljivo kmalu postal mrtvaški spomenik svojemu zgraditelju. In sedaj že dolga desetletja leže na njem po njegovih prostorih sence osamelosti, brezsmotrnosti in otožnosti. Z dragocenostmi, ki so povečini redkosti, je dal Maksimiljan natrpati te sobe, dvorane, spalnice in predsobe. Toda kljub vsemu sijaju in kljub prečudno lepemu razgledu po morju, ki se fantastično sinje blesti skozi vsa okna, veje po vseh teh prostorih smrtno žalosten čut hladnosti, izumetničenega razkošja, lepote brez duše,

Nerazumljivo je, kako so mogli Habsburžani po tragični smrti prvega grajskega gospoda še prebivati v tem mrtvaškem muzeju, v tem gradiču, ki se zdi kakor začaran grad iz minolih dob. Maščeval se je še nad vsakim izmed njih: nad Francem Ferdinandom, ki se je od tu odpeljal v Sarajevo, kakor tudi nad Karlom, ki je preživel v Miramaru najlepša poletja svoje otroške dobe, umrl pa je na Madeiri...

Danes je postal Miramare, ki ga stražijo italijanski kastelani, tudi uradno muzej, kar je dejansko bil v tistem trenotku, ko je lahka ladjica odpeljala Maksimilijana na »Novaro«, ki je čakala nanj na odprtem morju. Ta avstrijska vojna ladja je ponesla nadvojvodo v njegovo mehikansko pustolovstvo in ona je pripeljala nazaj njegovo od puškinih krogelj preluknjano truplo. Ko hodimo danes po teh prostorih, ki jih italijanski uslužbenci krase vsak dan s svežimi cvetlicami, in si ogledujemo redke dobre in številne slabe slike, ki predstavljajo same postaje sijajne cesarske pravljice s tragičnim koncem, čutimo na vsakem koraku, kako zelo je postala Avstrija romantičnega nadvojvode in njegov Queretaro — samo še zgodovina. Davno izsanjana in samo tu še žalostno, pošastno živeče sanje.

Čudovito idilična je grajska luka, v kateri se zrcalijo pisana ribiška jadra. To je mir. Morje se blišči v svoji nepopisni sinjini v majceni lučici. Ribiči suše svoje mreže, v kopališču in po obalnih čereh pa vrvi veselo življenje. Na najvišji skali se dviga gradič iznad črnih cipres.

Ob vhodu v park dobimo za pet lir vstopnico, s katero smemo v grad. Sluga nosi na plavem našivu italijansko kraljevo krono in strogo pazi na to, da nihče nespoštljivo oblečen ne prestopi praga. Kdor v teh vročih dneh pusti suknjič doma, ga sluga neizprosno zavrne; iz zadrege si je moči pomagati na ta način, da si pri bližnjem gostilničarju izposodimo suknjič.

V terasah dvigajoči se park je poln rož in glicinij; lovor, oljke in palme pa je letošnja zima neusmiljeno opustošila. Samo orjaške stare ciprese se z večno živo mračnostjo dvigajo v nebo.

———

Lastnik nekega zavoda za kemično čiščenje oblek je dal v parku pred svojo hišo na lastne stroške prebarvati vse klopi. Ljudje so se spraševali: »Odkod tolika nesebičnost?« — »Kakšna nesebičnost,« je rekel nekdo, »ko je pa te dni dobil v delo sedem ženskih oblek in 18 hlač!«

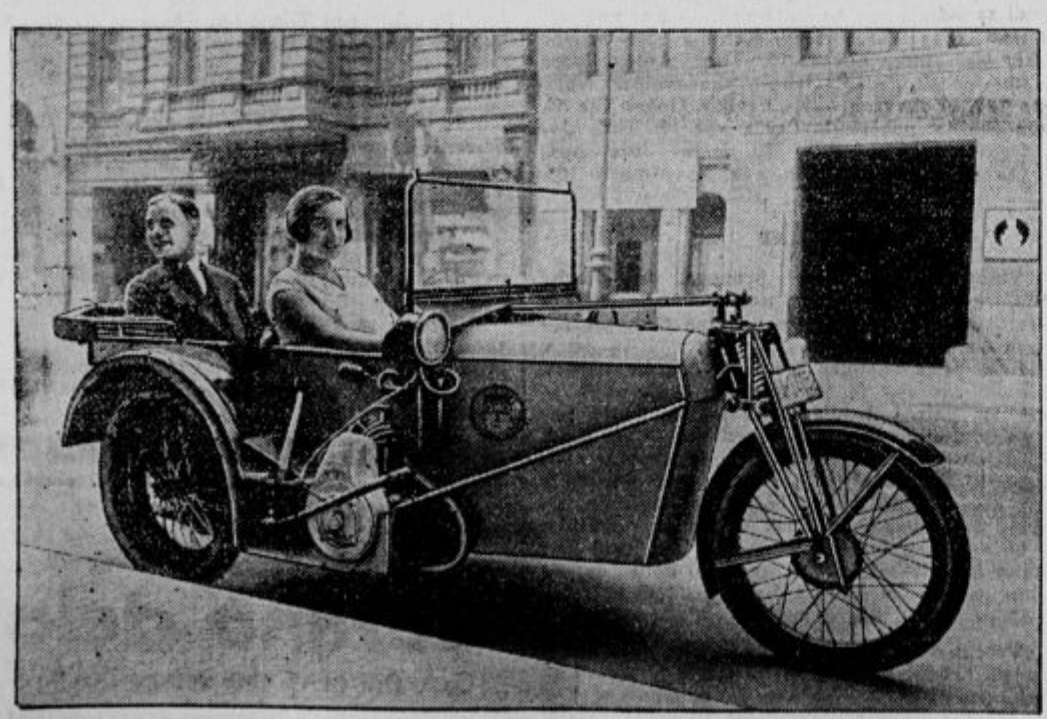

Avto »Monos«, ki se vodi brez krmila in za katerega ni potreben šoferski list. To je najnovejši tip malega avta; porabi zelo malo kuriva in je jako poceni. Njegova hitrost znaša 50 km na uro.

Lov na krokodile

Vsak lov na zveri je kolikor toliko nevaren, prav posebno pa to velja o lovu na krokodile. W. Scharnley pripoveduje:

V rekah in zalivih severne in zapadne Avstralije mestoma mrgoli krokodilov. Ob rekah hoditi je zelo nevarno, kajti v pesku in grmovju se skrivajo prekanjene živali in preže na plen. Cele dneve znajo potuhnjeno mirovati in se niti ne zganejo; kakor hitro pa se pokaže v bližini kak pes, kenguru ali črnka, ki prihaja po vodo, postanejo takoj bodri. Z neverjetno prekanjenostjo zna lena zver preračunati pravi trenotek za napad: z dolgim, luskinastim repom udari svojo žrtev iznenada in jo pobije na tla, v naslednjih trenotkih pa jo že meljejo strašni zobje požrešne zveri.

Vsak izkušen gozdovnik in lovec se zato izumika bregovom rek in ne bo prenočeval v njih bližini pa naj so še tako vabljivi. Le domačini, ki hodijo pobirat krokodilja jajca, se upajo na ta smrtonosna mesta. Ti ljudje — in med njimi je neverjetno veliko žensk — slove po svoji drznosti. Od mladega opazujejo značaj in navade teh neoperjenih zmajev, njih napadalna sredstva in višek njihove nesramnosti. Zato jih znajo ukaniti. Krokodiljemu gnezdu se ni mogoče približati, ker samica budno pazi nanje. Čas za drzno podjetje je samo tedaj, ko si gre samica, prisiljena po lakoti, iskat hrane. Plen je obilen: 60—70 jajc, debelih kakor gosja jajca.

Predrznost krokodilov ne pozna meja; teden za tednom ugrabljajo, kar jim pride v bližino: danes govedo, jutri konja, potem črnsko dete ali odraščenega. Kadar je domačinom zopet enkrat dovolj, napovedo požrešnim pošastim vojno. Takega lova smo se zadnjič udeležili tudi belokožci iz Windhama (v zalivu Cambridge), to pa tem raje, ker se je bil napovedal tudi neki posebno izkušen lovec, ki je imel nalog, da ujame za zoološki vrt v Perthu doraščenega samca, ker je bilo ujeti samici tamkaj očividno neznansko dolgčas.

Krokodila je v vodi zelo težko ustreliti, živega ujeti pa je silno nevarno. Lov se je vršil na naslednji način: Na bregu smo nastavili past in pritrdili vanjo kos sveže govedine. Že prvo noč nas je prebudilo grozno rjovenje; zjutraj smo našli v pasti mladega, komaj osem čevljev dolgega krokodila. Žival je bila docela upehana, saj se je vso noč borila in napenjala, da bi ušla, pri tem se ji je pa zanjka le še tembolj zajedala v telo. Kljub temu je zver hlastala proti nam s čeljustmi in mala očesca so se zlobno bleščala. Za zoološki vrt je bila žival premajhna, zato smo jo končali s strelom.

Nato smo znova nastavili past s svežim govejim mesom, toda nad teden dni ni bilo nobene živali blizu. Preskrbeti smo si morali za vado psa, ki je očividno za krokodila posebna slaščica. Toda ni tako lahko dobiti psa, dasi jih je po črnskih seliščih toliko kakor krokodilov po rekah. A Avstralec domačin ljubi dvoje: svoje otroke in pa pse. Kraj, kjer se streže po življenju njegovim psom, smatra za njemu samemu nevaren in ga nemudoma zapusti. Tiste dni pa se je bila med psi pojavila steklina in konjač je več psov pobil. Tako smo dobili vado za krokodile.

In res nam ni bilo treba dolgo čakati: močno pljuskanje in udarjanje pod obrežnim grmovjem nas je naslednje jutro že od daleč prepričalo, da smo nekaj ujeli. V zanjki se je vil pet in pol metra dolg samec. Dasi je divjal že ure in mu je vrv že do polovice tičala v koži, je bila zver še vendar skrajno bojevita in popadljiva. Skušala nas je doseči z orjaškim repom, kar so ji pa branili debeli koli, ki smo jih bili zabili ob obeh straneh pasti.

V bližini pasti smo bili že preje pripravili nekak ribnik, močno ograjen, kamor smo sedaj potegnili krokodila. To je bil silno težak posel in štirideset mož mu je bilo komaj kos. Krokodila smo pustili v ribniku teden dni in mu ves ta čas prinašali najboljšo krmo: kozo, ovco. Toda krokodil se ni ničesar dotaknil in dva dni pred prihodom parnika je poginil. Takoj nato smo zvedeli, da je poginila tudi samica v zoološkem vrtu in tako smo nadaljni lov opustili. Na vsak način smo domačine rešili vsaj enega krvoločnega sovražnika.

Vera Menšik, ki je na šahovski tekmi v Karlovih varih porazila Sämischa.

Ropar z otroškim obrazom

Nedavno je izvršil Baby Face (Otroški obraz), vodja in organizator največje ameriške zločinske družbe, nov velik rop. V ekspresnem železniškem vozu je oropal bančnega uradnika in odnesel plen v višini pol milijona dolarjev. Baby Face se imenuje s pravim imenom Willy Doody in slovi kot največji zločinec Chicaga. Policiji se še ni nikoli posrečilo, da bi ga dobila v pest. Toda za vsako bolezen raste kako zelišče... V Doodyjevi družbi se je svoj čas nahajal neki moški, ki mu pa tovariši niso prav zaupali ter so ga na nekem velikem roparskem pohodu ustrelili. Žena tega moža je sklenila, da se maščuje. Znala je priti v osebne stike z Doodyjem in ga zvabila celo v svoje stanovanje, obenem pa obvestila policijo. Komaj si je ukročeni volk prvič oblekel domači jopič, ki ga preje nikdar ni imel na sebi, se je pojavila cela vojska kriminalne policije in prevarjenega roparja varno odvedla v zapor.

Klepš (levo) in Lusser, ki bosta najbrže proglašena za razredna zmagovalca v evropskem poletu. Čeh Klepš je vodil letalo Avia BH II Antilopa, Nemec Lusser pa Klem L 25.

Zvestoba mačke do domače hiše

Znano je, da se mačka trdno drži hiše, v kateri je zrastla. Pravkar objavljajo ameriški listi nov dokaz za to: Veleposestnica George Birdsey v državi Washington je odpotovala v Evropo, domačo mačko pa je oddala za čas svoje odsotnosti v rejo neki svoji prijateljici v mestecu Auburu, 80 milj oddaljeno od njenega doma. Toda mačka je že naslednji dan izginila in tri dni kasneje se je pojavila v domači hiši. Prehodila je torej pot 128 km zračne črte, ki je bila pa dejansko seveda mnogo daljša, ker si je morala žival iskati hrano.

———

Potniki II. razreda opazujejo z vlaka zračno tekmo evropskega poleta. Eden izmed potnikov meni: »Da, da, tako bomo kmalu leteli tudi mi.« — Zraven stoječ deček pa se začudi: »Ali ste tudi Vi plačali samo tretji razred?«

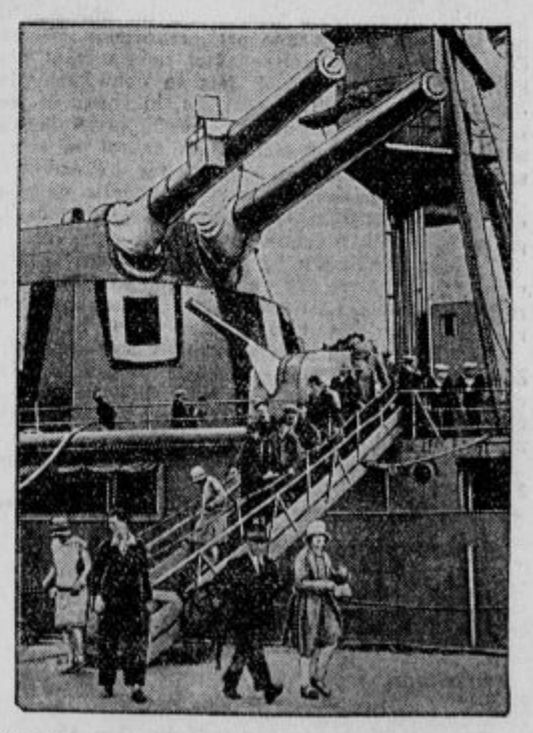

Obiski na angleških vojnih ladjah o priliki »mornaričnega tedna«. — V eni izmed angleških luk se vrši redno vsako leto »mornarični teden«, ko je vsakomur dovoljen obisk na vojnih ladjah.

Za duha in srce

Kantova verska filozofija

Ne po krivem nosi Kant naziv zastavonoše »modernega duha«. V istini niso bile smernice nobenega izmed novejših filozofov tako odločilnega pomena za najrazličnejše panoge vede in za duhovno lice poslednjega stoletja, kakor smernice königsberškega filozofa. To isto velja tudi za njegovo versko filozofijo. Njemu je pripisati ne le delitev vere in vede, ne le sodobno čuvstveno religijo, ne le modernizem, vsaj v temeljnih črtah, temveč po njegovem nauku je vsa nabožnost trpela marsikatero izpremembo in škodo. Premislimo le njegovo avtonomno moralo, njegovo odklonilno stališče napram kultu ter napram vsemu nadnaravnemu. V razumevanje vseh teh zvez je bila že davno živa potreba po monografiji o Kantovi verski filozofiji. B. Jansen S. J. nam jo je podaril. Pravkar je izšlo njegovo delo pod naslovom: **Die Religionsphilosophie Kants** v Ferd. Dümmlers Verlagu, Berlin in Bonn. Pisatelj se že posveča desetletja raziskovanju Kantovih naukov. Sad tega truda je globoko, izčiščeno in zrelo delo. V prvem delu, ki je zgodovinskega značaja, nam odkriva zvezo Kantove verske filozofije z duhovnim stanjem tedanjega časa, zasleduje njega pravzroke v Kantovem značaju in v njegovem filozofskem razvoju ter nanje opozarja v vsem njegovem filozofskem sistemu. V drugem delu sledi kritika in primerjava s sholastično versko »philosophia perennis«. Ta primerjava zraste v sijajno utemeljitev in zagovor krščanskega stališča. Dasi priznava Kantove duhovne sposobnosti, se vendar avtor ne straši razgaliti njegovih slabosti ter postaviti tako slepemu zaupanju v njegov nauk uspešen jez. Kdor želi biti svitlo in temeljito poučen o Kantu, kdor se želi orientirati zlasti v poglavitnih verskih razlikah med »modernim« in krščanskim svetom, zlepa ne najde boljšega vodnika, kot je navedena knjiga. Na razmeroma pičlem prostoru nudi več kot tucat drugih.

*

Album o Bosni. Nekaj sarajevskih umetnikov in časnikarjev izda te dni **»Monumentalni nmjetnički album Bosne i Hercegovine«.** Format 65 krat 45. Vezan bo v les z originalnimi bosenskimi rezbarijami. Zaponke srebrne z motivi bosenske zlatarske umetnosti. Vsebina: monografija o Bosni in Hercegovini in 50 umetniških slik talentiranega Bosanca Romana Petrovića. Knjiga zase! (D. P.)

Srbska opera. Agilni srbski kompozitor Petar Konjović, katerega »Knez od Zete« se je z velikim uspehom izvajala koncem letošnje operske sezone v belgrajskem gledališču, je končal novo opersko delo »Koštana«. Prirejeno je prosto po istoimenski Stankovičevi drami. Verjetno je, da se bo delo še letos izvajalo na belgrajskem odru. (D. P.)

Nemški kulturni delavec v Belgradu. V Belgrad je dopotoval sloviti nemški književnik Otto Rohmbach. V naši državi bo ostal dalj časa. Iz prestolnice namerava v Sarajevo in v Črno goro, kjer bo študiral folklor. Pripravlja knjigo o naši zemlji. (D. P.)

Pravni problemi naše prošlosti. V izdaji Srpske Kralj. Akademije Nauka je mladi znanstvenik dr. Ilija Jelić, ki se največ peča s pravno-etnološkimi problemi, izdal zanimivo delo: Vasojevički zakon od dvanaest tačaka. Vasojevići so črnogorsko pleme in folklorno zelo zanimivi. O njih je mnogo pisal lani v Politiki Gr. Božović. Knjiga obravnava njihovo domače pravo in stare svoboščine, ki so jih uživali pri Turkih in Benečanih. Ponekod daje videz Dušanovega Zakonika. Isti pisec je prej napisal dvoje važnejših del: Krvna osveta in O brakolomstvu.

*

V Zbirki zakonov je izšel 30. snopič, ki prinaša poleg manjših zakonov tudi: Zakon o ureditvi vrhovne državne uprave, Zakon o notranji upravi, Zakon o poslovnem redu pri državnem svetu in upravnih sodiščih in Zakon o osebnih imenih. Knjiga, ki obsega 152 strani, velja s poštnino vred Din 29. Naroča se v Jugoslovanski knjigarni v Ljubljani.

*

Praški slovanski institut. Slovanski institut v Pragi obstoji od l. 1922 in ima nalogo sodelovati pri znanstvenem ter gospodarskem zbližanju Slovanov. Njegov sedanji predsednik je svetovnoznani arheolog prof. L. Niederle. Na čelu kulturnega oddelka stoji prof. J. Polivka in na čelu ekonomskega oddelka ravnatelj Živnostenske banke, dr. J. Preiss. Zdaj je objavil Institut svoje prvo letno poročilo: »Ročenka slovanského ustavu«. (184 strani in 7 pol slik. Cena 20 Kč.) Poročilo vsebuje podatke o dragoceni knjižnici z 120 tisoč zvezki, redkimi knjigami in rokopisi. Tudi slovenski oddelek redno kupuje vse nove knjige. Knjižnica dobiva nad 500 mesečnikov in dnevnikov. V letih 1925—28 je imela 10.140 obiskov. Čehoslovaško zunanje ministrstvo v Pragi podpira petorico slovanskih arhivov, o katerih so tudi navedeni kratki podatki. Sploh je poročilo jako zanimivo, kot dokaz smotrenega zanimanja Čehoslovakov za življenje celokupnega slovanstva.

*

Pisateljska nevoščljivost. E. Remarqueova knjiga »Na zapadni fronti nič novega« bo svojemu pred kratkim neznanem avtorju menda prinesla Noblovo nagrado za mirovno propagando. Še žolčni, zasmehovalni B. Shaw jo je priznal za »največji kulturni uspeh povojne dobe«. A vendar je na svetu človek, kateremu Remarqueovi lovorji ne dajo spati. Ta mož je znani francoski, sovjetom naklonjeni romanist Henry Barbusse. Spisal je vojni roman »Ogenj«, ki ga imamo tudi v slovenščini. Hvaležni boljševiki so pustili svoje kritike to delo primerjati z Homerjem in Danejem. Barbusse ima svoje glasilo »Monde«, literaren list, in ta organ je napovedal odločno vojno nemškemu pisatelju. Sicer ima njegovo delo kljub vsem napakam svojo književno vrednost in pretresljivo iskreno zastopa iste težnje, kakor tudi »Monde«. A zasenčilo je uspeh »Ognja« in takoj znižalo zanimanje za Barbussov roman pri kupcih. Zato prinaša vsaka številka »Monda« kratko in odločno uvodno izjavo: »Barbussov roman ‚Ogenj' je slejkoprej v svetovni književnosti najboljše delo o svetovni vojni!« Kritik Poulaille v dolgi razpravi podrobno našteva vse prednosti »Ognja« napram Remarqueu, »ki je vendar ostal do konca nemški pisatelj.« Naposled piše tudi »Mondov« lastnik in urednik, »Ognjev« avtor prav visoko, o neki knjigi nikomur neznanega avtorja, ki samo skromno ponavlja vse, kar sem jaz napisal že prej«.

*

HANKA. spisal A. Marby, **Ljudske knjižnice 24. zvezek.** — V »Hanki« imamo Slovenci edini roman, ki nas vpelje v življenje malega lužiško-srbskega plemena, ki ves obdan od mogočnega nemškega naroda, ohranja svoj jezik in svoje šege. Broš. 22, vez. 30 Din.

Dobi se v **»Jugoslovanski knjigarni«** v Ljubljani.

Gospodarstvo

ZADRUŽNA RAZSTAVA V LJUBLJANI.

Glavni Zadružni Savez, — ki je središnjica zadružnih zvez v Jugoslaviji — praznuje letos desetletnico svojega obstoja. Z ozirom na to je sklenil njegov redni občni zbor, da se vrši v Ljubljani Zadružni kongres, na katerem naj se zbero vsi zadrugarji Jugoslavije v svrho pregleda doslej izvršenega zadružnega dela in v svrho začrtanja programa za prihodnje. Ljubljano so določili zato, ker je zadružništvo v Sloveniji najstarejše in sorazmerno najbolj razvito. Prireditev se vrši v času, ko bo na ljubljanskem Velesejmu otvorjena »Ljubljana v jeseni« od 31. avgusta do 9. septembra.

Slovenske zadružne zveze, ki so članice Glavnega Zadružnega Saveza — Zadružni zvezi v Ljubljani in Celju, Zveza slovenskih zadrug v Ljubljani ter Zveza gospodarskih zadrug v Ljubljani — prirede sporazumno ob tej priliki na Velesejmu »Zadružno razstavo«, ki naj tvori začetek zadružnih razstav.

Zadružna razstava ima namen seznaniti zlasti udeležence zadružn. kongresa s slovenskim zadružništvom ter prikazati na sploh važnost in pomen zadružništva na Slovenskem.

———

Glavne veje naše hišne obrti in industrije so: čipkarstvo, tkalstvo, lončarstvo v zvezi z izdelovanjem pletenin, keramika, pletarstvo in suha roba. Izdelki vseh teh panog bodo razstavljeni na razstavi hišnih obrtov in industrije ob letošnji velesejmski prireditvi »Ljubljana v jeseni« od 31. avgusta do 9. septembra.

Borza

20. avgusta 1929.

DENAR

Devizni promet je bil danes srednji. Tečaji so bili deloma nekoliko čvrstejši. Narodna banka je intervenirala v vseh devizah.

Ljubljana. — (V oklepajih zaključni tečaji): Amsterdam 2282.75 bl., Berlin 1355.50—1358.50 (1357), Bruselj 792.11 blago, Curih 1094.40—1097.40 (1095.90), Dunaj 801.02—804.02 (802.52), London 275.82—276.62 (276.22), Newyork 56.87 bl., Pariz 223.01 bl., Praga 168.20—169 (168.60), Trst 297.85 bl., Budimpešta 994.41 bl.,

Zagreb. Amsterdam 2279.75—2285.75, Berlin 1355.50—1358.50, Budimpešta 991.92—994.92, Curih 1094.40—1097.40, Dunaj 801.02—804.02, London 275.82—276.62, Newyork 56.77—56.97, Pariz 222.01 do 224.01, Praga 168.20—169, Trst 296.80—298.80.

Belgrajska in novosadska borza danes nista delovali.

Curih. Belgrad 9.1275, Berlin 123.80, Budimpešta 90.70, Bukarest 3.08, Dunaj 73.23, London 25.2075, Madrid 76.25, Newyork 519.90, Pariz 20.35, Praga 15.385, Sofija 3.75, Trst 27.18, Varšava 58.30.

VREDNOSTNI PAPIRJI

Ljubljana. Celjska pos. 170 den., Ljubljanska kreditna 128 den., Praštedjona 850 den., Kreditni zavod 170 den., Stavbna 50 den., Šešir 105 den., Kranj. ind. 245 zaklj., Ruše 275—285.

Zagreb. Drž. pap.: vojna škoda ar. 407—407.50 (406.50—407), kasa 407—407.50, termini: 11. 408.50 do 419, 12. 421.50—422.75, 7 odst. inv. pos. 89.50 d., agrari 54—55. Bančni pap.: Hipo 202 den., Poljo 15.75—16, Hrv. 50 den., Kred. 93 den., Jugo 81 do 82, Lj. Kr. 123 den., Medjun. 56 den., Nar. 8300 do 8600, Prašted. 855—859 (855), Srpska 255 den., Zem. 127—135, Etno 164 den. Ind. pap.: Guttmann 185—195, Slavonia 120 bl., Slaveks 97—100, Danica 120 den., Drava 490—450, Šečerana 420—430, Osj. ljev. 210 den., Brod. vag. 120—145, Union 125 do 130, Isis 13—15 (15), Ragusea 430 bl., Trbovlje 454 do 460, Nar. šum. 40—50, Piv. Sar. 205 den., Nar. mlin 20 den., Oceania 20 den., Jadr. plov. 570.

Belgrajska in novosadska borza danes nista delovali.

Dunaj. Don. sav. jadr. 83, Wiener Bankverein 22, Bodencredit 100, Creditanst. 52.50, Escopteges. 21.50, Aussiger Chemische 250, Guttmann 22.50, Slavex 11.75, Alpine 42.75, Trboveljska 57, Kranj. ind. 31, Rima Murany 114.

Žito

Radi pravoslavnega praznika danes novosadska borza ni poslovala, toda tudi izvenborzni promet ni bil velik. Ne glede na to se pa situacija nikakor ni poslabšala, ampak pod vplivom neprestano višjih notacij na čikaški borzi, se tudi pri nas cene učvrščujejo. Tako velja pšenica danes 207.50—210 bačka nakladalna postaja, koruza notira enako. V ostalih predmetih ni izprememb.

V Ljubljani notirajo: Dež. pridelki (vse samo ponudbe, slov. postaja, plačljivo 30 dni, dobava promptna): pšenica bačka 2% 80 kg stara 267.50 do 270, nova 265—267.50, koruza laplatska za avgust september 295—297.50, koruza bačka, ml. tar. 260—262.50, nav. voznina 267.50—270, ječmen bč. 217.50—220, oves bč. 240—245, moka 0 g vag. bl. fko Ljubljana 395—397.50.

Zaključeni so bili trije vagoni pšenice. Tendenca čvrstejša.

Budimpešta. — Tendenca oslabljena. Pšenica: oktober 24.28—23.96, zaključ. 23.96—23.97, marec 26.66—26.36, zaklj. 26.36—26.37. Rž: oktober 18.95 do 18.66, zaklj. 18.66—18.67, marec 21.14—20.75, zaklj. 20.74—20.75. Koruza: maj 20.10—19.91, zaključek 19.90—19.92.

Les

Na ljubljanski borzi so bili zaključeni trije vagoni drv in en vagon testonov, skupaj 4 vagoni. Tendenca neizpremenjena.

Iščejo se trami: 1000 m³ uso Trieste od 8-8 do 27-29 4—12 m fko vag. Sušak.

Živina

Dunajski goveji sejem: (Poročilo tvrdke Edv. Saborsky in Co., Dunaj.) Prignanih je bilo 2794 glav živine, in sicer 1771 volov, 688 bikov, 378 krav in 7 bivolov. Iz Jugoslavije je bilo vsega 296 glav. Razen tega je prišlo na kontumačni trg 119 volov iz Romunije. Cene: Voli najboljši 2.20, I. 1.80—2, II. 1.60—1.70, III. 1.20—1.50, krave I. 1.30—1.45, II. 1.15—1.25, biki 1.30—1.65, klavna živina 0.65 do 0.85. Tendenca srednja, cene so v splošnem padle za 5—10 grošev.

Hmelj

Kakor smo že napovedali, se je 17. t. m. vršil v Friedrichshafenu kongres hmeljarjev, kateremu so prisostvovali zastopniki ČSR, Poljske in Francije. Podane so bile sledeče cenitve letine: (v tisoč stotov, v oklepajih podatki za l. 1928): Bavarska 193.5 (181), Virtemberška 28—30 (20), vsa Nemčija 215—231 (206), ČSR 209—232 (188), Jugoslavija 123—130 (130), Poljska 58 (50), in Avstrija 1 (2.5). Za celo srednjeevropsko hmeljarsko okrožje znaša torej cenitev 677.5—728 (626) tisoč stotov. Obiranje hmelja v žateškem okrožju se prične ta teden. V Žatcu je kupčija skoro popolnoma prenehala. Žateški hmelj notira 450—550 Kč. Za tranzitni hmelj ni zanimanja.

Na vojvodinskem hmeljskem trgu se s starim hmeljem ne trguje več; novi pa se plačuje po 20 Din za kg. Skupno računajo, da bo letina dala letos 30% manj kakor lani. Tudi kvaliteta je slabša kakor lani. Skupno računajo, da je pod hmeljem 10.500 kat. oralov t. j. 6100 ha. Po drugih poročilih (ravn. hmelj. društva Milivoj Matić) pa računa z istim donosom kakor lani, ker so izgledi bolj optimistični.

Tržne cene v Ljubljani in v Mariboru

Sredi meseca avgusta t. l. so bile v Ljubljani in v Mariboru sledeče tržne cene (vse v Din za kg; prva številka pomeni ceno v Ljubljani, druga v Mariboru):

Meso: govedina 12—20, 12—20, teletina 20 do 25, 20—25, prašičje 20—27, 15—27, sveža slanina 25 do 26, 24—27, mast 30—32, 30—32, gnjat 30—35, 30—36, koštrunovo 14—15, —, konjsko 6—8, 8 do 10; **klobase:** krakovske 40, 36—40, sáfalade 28 do 32, hrenovke 30—32, 30—35, kranjske 32—35, 36—40; **perutnina:** 1 kom. piščanec 15—20, 12—35, kokoš 25—30, 35—40, raca 25, 25—30, dom. zajec 6—15, 10—15, gos —, 45—80; **ribe:** morske —, 16—24, (ostalo samo v Ljubljani): karp 25—30, ščuka 35—40, postrv živa 80, mrtva 60, klin 20, mrena 20—25, pečenke 10.

Mleko: 2.50—3, 2.50—3, **sir.** maslo 40, 36—48, čajno 44—48, 50—60, boh. sir 34—40, — jajce kom. 1.25—1.50, 1.25—1.50.

Kruh: beli 4.50, 4.50, črni 4, 4, ržen 4, 4.

Sadje: jabolka 3—9, 4—8, hruške 3—12, 3 do 8, orehi luščeni 40—42, 48, orehi —, 12—14, 1 oranža 2—4, 3—6, limona 1.50—2, 1.25—2, češplje 4 do 8, 6—12.

Specerija: kava 32—76, 50—75, pražena 56 do 100, čaj 80, 80—150, sol debela 2.50, mleta 2.75, 2.75, testenine 9—12, 10—12, kavna primes 18, 18 do 20, riž 8—10, 6—12, kis navadni 2.50, 2—4, vinski 4.50, 4—6, sladkor krist. 13, 12.50, kocke 15, 14.

Moka: 0 4—4.50, 3.90—4, 2 3.75—4, 3.80—3.90, kaša 5.50—6, 4.50—5, otrobi 2.50, 1.80—2, pšenični zdrob 5—6, 4.50—5, koruzni 4.50—5, 4—4.50, koruzna moka 4—4.50, 2.50—3, ajdova 6—8, 5—6.

Zelenjava: (v Mariboru 1 komad, glava, v Ljubljani 1 kg): solata glavnata 4—5, 0.50, endivija 4—5, 0.25—1, zgodnje zelje 1.50, 0.50—4, ohrovt 2—3, 0.50—2.50, karfijola 8—10, 0.50—2, 1 kg paradižnikov 3—4, 2—3, zelena paprika 16, 6—8, kumare 2—3, 0.25—1.50, grah liter 8—10, luščen 2, čebula kg 2—3, 4, česen kg 12, 16, krompir kg 1 do 1.50, 1.25—2.

———

Lucerna. Letina v Italiji je letos manjša kot lani. Zaenkrat zahtevajo izvozniki 22 dolarjev fko ital. meja, za okt. in nov., ponudba po tej ceni pa je majhna. V Italiji pa se pričakuje, da se bo letos cena italijanske lucerne zopet približala ceni francoskega blaga.

Rdeča detelja. Po dveh slabih letinah beleži Italija letos dobro letino. Predvidna izvozna cena bo 30—32 dolarjev fko meja za oktober in nov.

Esparseta. Oferte v novem blagu za avgust in september so nizke.

Turistika

NOVA POTA SPD V TRIGLAVSKEM POGORJU.

Izmed pomembnejših težjih vrhov v okolici Triglava, je edino ta tako zavarovan, da je dostopen vsem planincem. Na željo premnogih obiskovalcev naših planin, da se zgrade nova pota v tem predelu na dosedaj nedostopne vrhove, je SPD odločilo še to leto nadelati več novih potov v divni okolici Staničeve koče.

Prihodnjo nedeljo 25. t. m. bo otvoritev pota na Rjavino. Je to visokogorska pot, vseskozi interesantna, z lepim razgledom v skoro popolnoma nepoznanem terenu. Vrh kota se odcepi ta nova pot levo po strmih skalah v steno Rjavine ter po stebru, ki loči glavni severni vrh od južnega, v škrbino in dalje po grebenu mimo dveh naravnih oken (skozi spodnje okno prehod v steno in lep razgled v dolino), na vrh Rjavine. Razgled od tod je razven na jug ravnotako obsežen kakor iz Triglava. Iz vrha vodi pot po robu škrbine na južni vrh ter skozi po grebenu do Staničeve koče. Da je bila Rjavina dosedaj težko dostopna priča knjiga, v katero se je vpisalo od leta 1908 dalje le nekaj desetin posetnikov. Vsa težja mesta na potu so dobro zavarovana s klini in žico. Vsa nova pot je dolga 2 uri v eni ali drugi smeri.

Še letos bo dograjena tudi veleinteresantna, zelo težka pot po sev. vzh. steni in grebenu Urbanove Špice čez Urbanov vrh do Staničeve koče. Vstop bo iz Kota po steni na vrh ter po celem grebenu, ki je neverjetno oster in prepadast do Urbanovega vrha ter dalje lahko do Staničeve koče.

Popravila ter zavarovala se bo letos tudi pot na Cmir, raz katerega je najlepši pogled na Triglav, skupino Škrlatice ter v dolino Vrata z Aljaževim domom.

Že gotova je tudi lahka, nič strma, pa jako zanimiva pot po Krmi do Staničeve koče, uporabna tudi za ježo. Po tej poti oskrbuje Staničevo kočo nosač — konj. Važna je ta pot za zimski poset, ker bo v zimi deloma markirana z pobarvanimi palicami.

✝

Zapustila nas je za vedno naša ljuba hči in teta, gospa

Marija Krajnc roj. Bizjak

danes 19. avgusta ob 7 zjutraj, previdena s tolažili sv. vere.

Pogreb nepozabne pokojnice bo v sredo 21. t. m. ob 10 dopoldne na domače pokopališče. Nepozabno pokojnico priporočamo v blag spomin.

Šmartno ob Paki, 19. avgusta 1929.

Ana Bizjak, mati.
Ivan in Ferdinand, brata.
Vsi ostali sorodniki.

Sport

NACIONALNI LAHKOATLETSKI MEETING V ZAGREBU.

V soboto, 17. in v nedeljo, 18. t. m. se je vršil na igrišču HŠK Concordije nacionalni lahkoatletski meeting, katerega so se udeležili atleti Concordije, Haška, Marathona in ljubljanske Ilirije. Organizacija meetinga je bila brezhibna. Izmed rezultatov bi bilo posebno povdariti Ferkovičev novi jugoslovanski rekord v metu kladiva in Praunspergerjev rekord v teku na 400 m z zaprekami, ki pa radi nezadostnega števila saveznih sodnikov ne bo priznana. Senzacija prvega dne je bila zmaga Kumerja (Marathon) nad državnim prvakom in rekorderjem Predaničem v teku na 1500 m.

Rezultati so naslednji:

Sobota, 17. t. m.: Met kroglje: 1. dr. Narančič (Conc.) 12.60; 2. Ferkovič (Haš) 11.59; 3. Gaspar (Conc.) 11.17 m. — **Tek 100 m:** 1. Hellebrandt (H.) 11.6; 2. Schreiber (H.); 3. Pavšič (Ilirija). Zmaga se odloči šele v finalu. — **Skok v viš.:** 1. Buratović (C.) 1.75 m; 2. Kallay II. (H.) 1.65; 3. Vallo (C.) 1.60. — **Met kladiva:** 1. Ferkovič (H.) 38.80 (nov jug. rek.); 2. Gašpar (C.) 36.29; 3. Manojlović (C.) 34.76. — **110 zapreke:** 1. Praunsperger (C.) 17.4; 2. Buratović (C.); 3. Kallay II. (H.). — **Troskok:** 1. Režek (Ilirija) 13.11 m; 2. Miokovič (C.) 12.61; 3. Outrata (Il.) 12.51. Režek je zopet pokazal, da je naš najboljši skakač v troskoku, kljub temu, da je bil dan popreje na meetingu v Ptuju blesiran. — **Tek 1500 m:** 1. Kumer (Marathon) 4:20:6; 2. Predanič (C.); 3. Hladnik (H.)

Nedelja, 18. t. m. 200 m finale: 1. Pavšič (Il.) 23.8; 2. Schreiber (H.); 3. Madjarevič (C.). Pri tej disciplini ni startal favorit Stepišnik radi spahnjene noge. Pavšič je sigurno zmagal. — **400 m zapreke:** Praunsperger(C.) 61:6, bolje od jugosl. rekorda; 2. Ferkovič (H.). — **Met kopja:** 1. Hellebrandt (H.) 52.80 m; Gašpar (C.); 3. Kallay II. (H.). — **Skok v daljavo:** 1. Hellebrandt (H.) 6.53 m; 2. Outrata (Il.) 6.17; 3. Miokovič (C.) 6.05. — **800 m:** 1. Tučan (H.) 2.07; 2. Predanič (C.); 3. Rittig II. (H.) — **Disk:** 1. dr. Narančič (C.) 39.72; 2. Manojlović (C.) 39.41; 3. Gašpar (C.) 33.87. — **Skok ob palici:** 1. Ferkovič (H.) 3.40 m; 2. Buratović (C.) 3.30 m; 3. Kallay II. (H.) 3.00 m. — **10.000 m:** 1. Kumer (M.) 37.34; 2. Šporn (Il.); 3. Tinta (Il.). Kumer je zmagal po napeti borbi s Špornom šele v zadnji rundi v močnem finishu. Tempo v prvi polovici je bil zelo hiter in so prvi trije zmagovalci dosegli na 5000 m izboren čas 17:07. — **Sved. štafeta (400 300 200 100):** 1. Concordia 2.08⁷/₅; 2. Hašk I.; 3. Hašk II. Concordia je dobila zmago že s prvim tekačem Madjarevičem in je pritekla na cilj ca 30 m pred Haškom.

*

Nedeljski sportni dogodki.

Nedeljska medmestna tekma Ljubljana : Maribor je prinesla našemu moštvu nepričakovano sigurno zmago s 6 : 1 (3 : 0). Ta zmaga je tem pomembnejša, ker je mariborski sport čisto enakovreden našemu. Zmago je odločil boljši notranji trio Ljubljane. Rezultat bi bil še večji, da se je Svetic bolj razumel s svojimi zvezami. Slabša je bila krilska vrsta, izborna pa obramba, zlasti Verovšek, ki ni pustil triu Maribora do sape. Maribor ni bil tako slab, kakor pove rezultat, celo premoč je imel parkrat, ni se mu pa vsled neodločnosti notranjega tria posrečilo, da bi dosegel ugodnejši rezultat.

Za tekmo z Gradcem je postavljeno naslednje moštvo: Koren, Verovšek, Svetič, Zemljak, Slamič, Pišek, Uršič, Doberle, Oman, Svetič, Jug, rezerva Košenina.

Juniorske tekme za prehodni pokal Ilirije med Primorjem in Ilirijo je po ostri tekmi končala s 3 : 2 za juniorje Ilirije. S to zmago pridejo juniorji kot prvaki ljubljanskega okrožja v finale z Mariborom kot zmagovalcem mariborskega okrožja.

Gradjanski je po prvem uspehu v Nemčiji izgubil zaporedoma kar dve tekmi. V Wormsu je V. F. R. Vormatii podlegel po izredno ostri igri s 3 : 0 in kakor poročajo, deloma tudi po zaslugi slabega pristranskega sodnika. V Wiesbadenu so pa istoimenemu klubu podlegli po izenačeni igri s 1 : 0.

*

VELIKI KLUBI

Največji deseteri klubi Srednjenemške nogometne zveze štejejo sledeče število članov:

1. Dresdner Sportklub 1295; 2. Chemnitzer Ballspiel-Klub 1250; 3. Wacker-Leipzig 1248; 4. Postsportvereinigung-Dresden 1164; 5. Guts Muts-Dresden 1131; 6. Viktoria 96-Magdeburg 1069; 7. V. J. L. 96-Halle 1067; 8. Dresdensia-Dresden 1053; 9. V. J. B.-Leipzig 1045; 10. Fortuna Leipzig 936.

Radio

Drugi programi:

Torek, 20. avgusta.

Belgrad: 12.10 Plošče. 13.15 Dnevne vesti. 17.30 Čitanje iz zbirke Vuksaviča: Glasba časa. 17.555 Radio-kvartet. 20 Srbsko-nemški dvogovori: Franičević in Turek. 20.25 Srbske narodne, igra ciganska godba. 21 Čas. Dnevne vesti. 21.10 Prenos koncerta balalajk iz restavracije »Ruska lira«. 22.10 Nepriobčeni fragmenti iz življenja velikih pisateljev (Dostojevskij, Tolstoj, Zola, Dickens itd.). Predava Kosta Jovanovič. 22.35 Radio-kvartet. — **Zagreb:** 13.15 Plošče. 20.30 Iz preteklih časov. Lahek večerni koncert radi-kvarteta. — **Varšava:** 17.25 Sport in telesna vzgoja. 18 Ljudski koncert. 19.20 Mednarodni kabaret. 20.30 Solistični koncert. — **Dunaj:** 11 Dopoldanska glasba. 16 Popoldanski koncert. 19 Predavanje o zajcih in njih kožuhih. 19.30 Veslaški sport v Avstriji. 20 Čas — vreme. 20.05 Hofmanove pripovedke — Opera. — **Brno:** 12.25 Koncert iz Bratislave. 16.30 Popoldanski koncert iz Prage. 22.30 Orkestralna glasba. — **Langenberg:** 13.05 Opoldanski koncert. 17.35 Večerni koncert. 20 Poletni koncert. Nato poročila. — **Berlin:** 16 Mesečni športni pregled. 16.30 Knjižna ura. 17 Orkestralni koncert. 19.30 Šlagerji — moderni. 20 Zabavna glasba. — **Katovice:** 16.20 Popoldanski koncert. 18 Ljudska glasba. 20.30 Večerni koncert. 22 Poročila. — **Toulouse:** 12.45 Koncert radio-kluba. 20.30 Koncert (harmonika in orkester). 21 Fragmenti iz oper. 21.45 Plesna glasba. — **Stuttgart:** 16.15 Zabavni koncert radio-orkestra. 18.45 Oblike šolskih reform. 20 Wochenende. Vesela sluhoigra. 21 Vesel simfonični koncert. 22.15 Pesmi in šlagerji. — **Praga:** 12.20 Opoldanski koncert iz Bratislave. 16.30 Koncert iz Brna. 20 Ljudski zabavni večer. 21 Koncert. 22 Poročila. — **M. Ostrava:** 12.20 Orkestralni koncert. 19.05 Reproducirana glasba. 20.05 Orkestralni koncert. 20.30 Komorna glasba. 22 Poročila. 22.20 Ljudska glasba. — **Leipzig:** 12 Plošče. 16.30 Komorna glasba. 20 Poročila. Nato klavir štiriročno. — **Breslau:** 16.30 Operetni popoldan. 18 M. Rub: Skrivnost dobre volje. 20.15 Orkestralne spremembe. 22 Časopisni pregled.

MALI OGLASI

Vsaka drobna **vrstica 1·50 Din** ali vsaka **beseda 50 par.** Najmanjši oglas . . **5 Din.** Oglasi nad devet vrstic se računajo više. Za odgovor znamko! — Na vprašanja brez znamke ne odgovarjamo

Službe iščejo

Šofer
vesten, zanesljiv, pripraven za vsako delo, išče službe. - Ponudbe pod »Primorec«.

Mesto oskrbnika
išče mlad absolvent kmetijske dvoletne šole, izkušen v vseh panogah kmetijstva. — Naslov v upravi »Slov.« Maribor.

Kot praktikant
v gozdarski stroki išče mesta 18 leten pošten mladenič, ki govori in piše tudi nekoliko italijanski. Pisma na upravo pod »Marljiv«.

Kuharica
srednje starosti, skrbna, pridna in poštena, želi službe v župnišču, kjer bi sama opravljala vse gospodinjske posle. Naslov v upravi lista pod št. 8865.

Trgovska učenka
stara 16 let, s 4 razr. meščanske šole, zmožna slovenskega in nemškega jezika, se želi izučiti v večji trgovini mešanega blaga. Naslov v oglasnem oddelku »Slovenca« pod št. 8864.

Službo dobe

Potniki
in potnice za zelo ugoden predmet z 20% provizijo, se sprejmejo za vse kraje v državi. Gajret, Zemun, Pašičev trg 5.

Trgov. učenca
krepkega, poštenih staršev, s primerno šolsko izobrazbo, sprejmem takoj. - Klun Janko, trgovina z mešanim blagom v Prevaljah.

Sprejmem vajenca
poštenih staršev hrana stanovanje v hiši. Anton Grahek, pekarija, Črnomelj.

Mlinar. pomočnika
mladega, treznega in poštenega, iščem. Vstop takoj. Oskrba v hiši. Plača po dogovoru. Bizjak Alojzij, Moste, p. Žirovnica, Gorenjsko.

Trgovski vajenec
kmetskih staršev, pošten in s primerno šolsko izobrazbo, se sprejme takoj. Ponudbe pod šifro: »Trgovina z mešan. blagom« štev. 8764 upravi.

Krojaški vajenec
za damsko in moško delo - se sprejme s 1. septembrom. - Lavoslav Čadež, Tržič na Gorenjskem.

Mlinar. pomočnika
pridnega in zanesljivega, sprejmem takoj. - Anton Polanc, valjčni mlin, Radeče pri Zid. mostu.

Gospodinja
se sprejme k samostojnemu obrtniku na deželi v lepem kraju, katera posodi za povišanje obrta 3000 Din. Nastop takoj. - Ponudbe na upravo Slov. pod »Pripravljena« 3000.

Pozor, šivilje!
Modno krojaštvo za gospode in dame sprejme na deželi dobro izvežbano šiviljo za obleke, plašče in perilo, katera založi za tri mesece 3000 Din. Eksistenca zasigurana. Nastop takoj. Ponudbe na upravo »Slov.« pod »Eksistenca 3000«.

Pekovski vajenec
se sprejme takoj. — M. Kranjc, Radeče 41, pri Zidanem mostu

Kúpimo

Bukove hlode
vsako količino kupim počenši od 20 cm na tankem kraju in od 2.50 m dolžine naprej ab vagon nakladalne postaje. Dobaviti od 15. septembra naprej. Ponudbe prosim na upravo Slov. št. 8557.

Kobilo
lepo, svetlorujavo, z belo grivo in belim repom, liso, 174 cm visoko, 3 do pet let staro, kupim. — S. Tičar, Jezdarska 19, Maribor.

Lanene tropine
in druga krmila
nudi najceneje
A. VOLK, LJUBLJANA
Resljeva cesta 24.
veletrgovina žita in mlevskih izdelkov

Vsakovrstno
zlato kupuje
po najvišjih cenah.
ČERNE, juvelir, Ljubljana.
Wolfova ulica št. 3.

Prodámo

Remington 92
novi pisalni stroj, slovenska tastatura, 92 znakov, voz 42 cm dolg, velike črke, tabulator, za statistično delo, piše pismenke 8 jezikov. — Naslov Kozar, Žalec.

Pletilni stroj
št. 8/60, nov, naprodaj. - Naslov pove uprava Slovenca pod št. 8826.

Obleko in čevlje
rabljeno, se poceni proda. Maribor, Vrazova ul. 9/III, vrata 8.

Pisalni stroj
čisto nov, prodam za Din 1500.—. — Pletilni stroj »Ideal« za nogavice itd., skoraj nov, pa za 2500 Din. - Jančigaj, Zg. Šiška, Celovška cesta.

Puhasto perje
kg po 38 Din razpošiljam po povzetju najmanj 5 kg. Potem čisti beli puh kg po 300 Din. L. Brozović, kemična čistiona perja Zagreb, Ilica 82

Bencin motor
malo rabljen, 16 HP, zn. Langen & Wolf, prodam po zelo ugodni ceni. Jos. Oražem, Moste pri Ljublj.

Kislo zelje
novo, prvovrstno, v vsaki množini, dobavlja po zelo nizki ceni. - J. Oražem, trgovina kislega zelja, Moste pri Ljubljani.

Češplje
za žganjekuho in hruške (tepke) dobavlja vagonske množine po najnižji ceni Franc Štojs, trgovina meš. blaga in poljskih pridelkov — Studenec pri Sevnici.

Posestva

Visokopritlična hiša
s 5 sobami in pritiklinami, podkletena ter 1800 m² stavbnega zemljišča, ki se nahaja ob poslopju ob prometni cesti, pripraven za vsako trgovino ali obrt, se proda. — Ponudbe na upravo Slovenca pod št. 8828.

Dvodružinsko hišo
z lepim vrtom in vodovodom se vsled razdelitve dedščine zelo ugodno proda. Hiša je pripravna tudi za vsakega obrtnika, leži na lepem kraju ob Dunajski cesti. Pojasnila se dobe: »Stan in dom« (vila Hrovat), parter levo.

Obrt

Foto - Holynski
Ljubljana, Dunajska c. 6. Od 25. do 31. teden reklame! 6 razglednic in 1 kabinet 70 Din

Pokrajin. razglednice
izdeluje poceni in dobro fotoatelje Meyer, Maribor, Gosposka ulica 39.

Dijaki

2 dijaka nižješolca
se sprejmeta v popolno oskrbo. Strogo nadzorstvo. Kraj Ljubljana, blizu II. drž. realne gimnazije. — Naslov v upravi.

Dva dijaka
mlajša, sprejmem na stanovanje. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 8943.

Dijakinja
se sprejme na stanovanje z vso oskrbo. Na razpolago je tudi glasovir. Naslov v upravi pod št. 8963

Denar

20% kronske bone
kupuje proti gotovemu plačilu **Pučka štedionica, Osijek,** Desatičina 27.

Vnajem

Lep trgovski lokal
v Kranju na glavnem trgu, pripraven za manufakturo, se odda s 1. oktobrom t. l. Pismene ponudbe na upravo »Slov.« do 1. sept. pod »Lokal 9«.

Suh lokal
pripraven tudi za skladišče, se v sredini Ljubljane takoj poceni odda. Pojasnila daje G. Jurasek, Ključavničarska 3/II, Lj.

Svila vseh vrst
kakor tudi TRPINOVO PLATNO po ceni se dobi v TEKSTILNEM BAZARJU, MARIBOR, Vetrinjska ulica štev. 15

Pouk

Šoferska šola
prva oblastv. koncesijon., **Čamernik, Ljubljana** (Jugoavto), Dunajska cesta 36. Telef. 2236. Strokovnjaški teoretični pouk in praktične vožnje na različnih modernih avtomobilih, s pričetkom vsakega prvega.

Mizarski vajenec
se sprejme. Ludvik Jaklič Gosposvetska c. 18, Ljubljana.

Čas je zlato
pa tudi dobra reklama v
»SLOVENCU«

Dober nakup
zviša Vaš promet, zato obiščite
LIPSKI JESENSKI VELESEJM 1929
splošni, tehnični in stavbeni velesejem 25.—31. VIII.
tekstilni velesejem . . . . . 25.—28. VIII.
velesejem šprtnih predmetov . . . 25.—29. VIII.

Vsa pojasnila se dobe pri častnih zastopnikih

za ljubljansko oblast: **Stegu, Ljubljana,** Gledališka 8, tel. 2925 — za mariborsko oblast: **dr. Scheichenbauer,** Trg Svobode Maribor

Wiener Messe
1. do 7. septembra 1929 (Rotunda do 8. sept.)
Posebne prireditve:
MEDNARODNI RADIO-SEMENJ.
Razstava hranil in nasladil. Razstava potrebščin za hotelske obrate, razstava U. d. S. S. R. — Razstava južnoafriške Unije. — Tehniške novosti in iznajdbe. Gradbeni in cestno-gradbeni semenj. Avstrijsko rudarstvo. — Razstava francoskih umetnih obrti in luksuznega blaga. — Dunajski salon za kožuhovino. Razstava pisarniških potrebščin. — Reklamni semenj — Vzorčna razstava poljedelstva in gozdarstva. — IV. Avstrijska ječmenova razstava — Vrtnarska razstava — Mlekarstvo — Razstava malih živalij.
Poskušnja avstrijskega vina.
II. AVSTR. ŽIVINSKI SEJEM.
(5. do 8. septembra 1929)
Plemenska živina - Klavna živina - Konjska razstava.
Brez potnega vizuma! Prost prehod avstrijske meje s sejmsko izkaznico in potnim listom. Ogrski potni vizum se dobi na meji proti sejmski izkaznici. Znatno znižanje voznih cen na jugoslovanskih, ogrskih in avstrijskih železnicah, na Donavi, Jadranskem morju in pri zračnem prometu. — Vsakovrstna pojasnila kakor tudi sejmske izkaznice (po Dinarjev 55·—) pri
WIENER MESSE A. G. WIEN VII.
ter za časa lipskega jesenskega sejma pri
Auskunftstelle v Lipskem, Oesterr. Messehaus,
in pri častnih zastopstvih
v Ljubljani: Avstrijski konzulat, Dunajska c. 31
Zveza za tujski promet v Sloveniji, Dunajska c. 1
Josip Zidar, Dunajska cesta 31.

Heraklit plošče
ima v zalogi
Material d. z o. z., Ljubljana
Dunajska cesta 36

Ariel-motocikle
500 in 550 cc
prodajamo po **znižanih cenah**
Jugo-Auto d. z o. z., Ljubljana
Dunajska cesta 36

BEN HUR
nežna britvica iz srebro-jekla celo za najobčutnejšo kožo. Preprodajalci naj se obrnejo na
Gustav Husser & Sohn, Wien VII., Richtergg. 10.

LUTZ in MONOLIT peči
ŠAMOTEŽ, najcenejša, prvovrstna šamota za peči in štedilnike. — Elektromotorji CONZ Altona Bahrenfeld.
Ing. Guzelj, Ljubljana VII
Telefon 3252 **Jernejeva c. 5** Telefon 3252

Krasne tlakove
(mozaične plošče) izdeluje
I. Gostinčar, cementarna
Pešata p. Dol. pri Ljubljani.

VRTNAR
za vzdržavanje nasadov se išče. Samo resni strokovnjaki naj se osebno javijo:
Tvornica Arko, Zagreb, Vlaška ul. 116

MEDNARODNI VELESEJEM V PRAGI
od 1. do 8. septembra 1929
svetovni velesejem na katerem so zastopani narodi in države
Znižana vožnja
za brzovlake in navadne vlake: Jugoslavija 25%, Čehoslovaška 33%, Avstrija 25%
Pojasnila in legitimacije daje:
Čehoslovaški konzulat, Ljubljana
Aloma Comp., Ljubljana, Aleksandrova 2

✝ Vsemogočni je dne 14. avgusta 1929 po dolgi, mučni bolezni, previdenega s sv. zakramenti, poklical k sebi dragega soproga, očeta, starega očeta in brata gospoda

Franca Aumana

višjega davčnega upravitelja v p.

K večnemu počitku smo ga položili dne 16. t. m.

Zahvaljujemo se darovalcem cvetja, vsem, ki so ga spremili na zadnji poti; posebno se zahvaljujemo prečastiti duhovščini in častitim usmiljenim sestram.

ŽALUJOČI OSTALI.

»Ljudska knjižnica iz založništva Jugoslovanske knjigarne v Ljubljani«: 25. zvezek: Haggard, HČI CESARJA MONTEZUME. 32 Din, vez. 42 Din. — 26. zvezek: Lorenzini, STORŽEK IN NJEGOVO BURKASTO ŽIVLJENJE. 14 Din, vez. 22 Din. — 27. zvezek: Pregelj, OTROCI SOLNCA. 24 Din, vez. 32 Din. — 28. zvezek: Haggard, KLEOPATRA. 28 Din, vez. 40 Din. — 29. zvezek: Savinšek, IZPOD GOLICE. 30 Din, vez. 42 Din. — 30. zvezek: Sienkiewicz, NA POLJU SLAVE. 28 Din, vez. 40 Din.

Francis Jammes: 24

Rožni venec v solncu

Križev pot.

Vsak kristjan posnema sveto pismo. Ni niti enega dejanja v našem življenju, ki se ne bi dalo sporediti z eno skrivnostjo. Vsakdo izmed nas preživlja veselje, žalosti in zmagoslavja. Podobnost obstoja med zvezdo, ki se je zasvetila ono blaženo noč nad Kristovimi jaslicami, in svečo, ki plapola ob zibeljki ubogega majhnega otroka.

Čeprav je prepad med nebesi in zemljo velikanski, je vendar Stvarnik hotel v svoji ljubezni, da obstoja podobnost med njim in med nami, in da smo tako njegovi otroci. Nekateri ljudje pa tega ne razumejo in se iz tega samo norčujejo.

Križ, ki ga je nosil mali Peterček štirikrat na dan, izvzemši nedelje in četrtke, je bila njegova šolska torba, v kateri je bilo polno brezverskih šolskih knjig. V njih ni bilo besede o tem, kar se je bil poprej učil v šoli pri očetih benediktincih. Besede Bog sploh ni bilo nikjer v teh knjigah, tudi o svetem pismu ni bilo govora. V neki čitanki je pač bila povest imenovana »Križ«, toda bila je čisto posvetna. Vse te povesti in vso to znanost je nosil Peterček kakor drva in čutil je, da je to samo nepotrebno breme zanj.

Včasih je imel srečo, da se je sestal z modrooko Marijo, ki se je vračala iz krščanske šole. Kako zelo bi želel, da bi znova lilo in da bi čakala na konec dežja zopet v isti veži. Toda mala Marija se ni upala spregovoriti besede, zakaj našla je bila okrvavljeni rožni venec ter si predstavljala prizor, o katerem so sosedje že govorili, kako sirovo je Karl Durand tepel otroka.

K sreči je nekaj dni po Novem letu stric malega Peterčka ležal bolan na hripi v postelji, in ker je zelo hudo snežilo, se Marija ni bala, da bo kuharica prišla Peterčka iskat.

»Našla sem,« mu je dejala, ko ga je srečala, »rožni venec, ki sem ti ga dala. Visel je na živi meji na rožnem grmu, na katerem sem bila lani odtrgala vrtnico zate.«

»Imam jo še vedno,« ji je odgovoril.

»Toda zakaj si mi vrnil rožni venec?«

»Nisem ga vrnil, vrgel sem ga samo zato v vaš vrt, da bo na varnem.«

»In,« je nadaljevala, »tvoji prsti so krvaveli nad njim?«

Zardel je, ne da bi odgovoril, sramoval se je svojega strica in uganil je, da ji je vsa zadeva znana.

Ona pa ni nadalje spraševala. Ni več tako močno snežilo, toda ona je vstopila v vežo, kjer sta bila prvič čakala in on ji je sledil.

»Ti si sirota?« ga je vprašala.

»Da,« je odgovoril.

Pri tem otroškem vprašanju je bila tako resna, da jo je kar milo pogledal.

Napol je zaprla oči in zdelo se je, kot da bi njena majhna usta zamolčala skrivnost. Odprla jih je po dolgem molku:

»Ali je kdo na svetu, ki te ljubi?«

»Da, zlasti gospodična Dominika.«

Začudena je malo namršila obrvi ter vprašala: »Kdo pa je to?«

Tedaj je mali Peterček narisal Dominikino sliko in povedal, kako dobra je zanj. Ni izpustil ničesar, kar se je bilo dogodilo, odkar sta se bila prvič sestala v Lurdu, tudi cvetlice, ki mu jo je bila dala, ni pozabil, niti obiska, ki ga je napravila njegovemu očetu, niti tega, da ga je dala v šolo k redovnikom.

Marija je pozorno in resno poslušala ter si skušala s pol zaprtimi očmi predstavljati Dominiko. Predstavljala si je, da je sestra angelov, oblečena morda tako kot so usmiljenke. Vprašala je malega Peterčka:

»Ali ima peruti?«

»Ne, nima jih.«

»Ali je hčerka kakšnega princa?«

Govorila je tako skrivnostno, da je bil ves navdušen. Preden je odgovarjal, je že čutil, da polaga mala Marija veliko važnost na besede, ki jih je od njega pričakovala.

Tega vprašanja si ni bil še nikoli stavil, in zato ji je lahko odgovoril:

»Gotovo mora biti hčerka princa.«

»Kakšna je barva njene obleke?«

»Na hotelskem balkonu sem jo videl, ko je imela obleko rdečo kot plamen.«

»O tem ne dvomim, to je barva apostolov.«

»Da, res je, to je barva apostolov.«

»Peter!«

»Kaj?«

»Ali me imaš rad?«

»Da, bolj te imam rad kot vse drugo na svetu, saj veš to.«

»Jaz te imam tudi rada in poročila se bom s teboj.«

Ostal je žalosten ter ji je odgovoril:

»Tega nisem vreden. Ne hodim več k maši. Ne sprejemam več svetega obhajila. Moj stric noče, da bi hodil v cerkev.

Za Jugoslovansko tiskarno v Ljubljani: Karel Čeč. Izdajatelj: Ivan Rakovec. Urednik: Franc Terseglav.